

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

เอกสารประกอบการพิจารณา

ญัตติด่วน

ขอให้สภาผู้แทนราษฎรตั้งคณะกรรมการวิสามัญ
พิจารณาศึกษาปัญหาและหามาตรการป้องกันแก้ไขปัญหานี้สิน
ที่เกิดจากการใช้บัตรเครดิต

อ.พ. ๒๓/๒๕๔๘ สมัยประชุมสามัญทั่วไป

จัดทำโดย

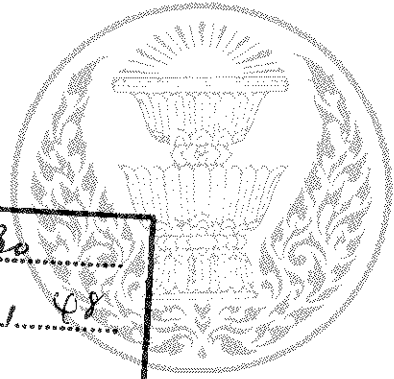
กลุ่มงานบริการวิชาการ

สำนักวิชาการ

โทร ๐ ๒๒๔๔ ๒๐๗๐-๒

LIPT

รับต้นฉบับเวลา... ๑.๒๐
วันที่... 16/๑๒/๕8
ผู้รับ...

สำนักวิชาการ

สำนักกฎหมายและนิติการศาลรัฐธรรมนูญแห่งศาล

ญัตติด่วน

ขอให้สภาผู้แทนราษฎรตั้งคณะกรรมการวิสามัญ

พิจารณาศึกษาปัญหาและหามาตรการป้องกันแก้ไขปัญหานี้สิน

ที่เกิดจากการใช้บัตรเครดิต

(นายเกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ และนายพีรพันธุ์ สาลีรัฐวิภาค เป็นผู้เสนอ)

Legislative Institutional Repository of Thailand

สารบัญ

หน้า

๑. สารระสำคัญอดีตติต่วน ขอให้สภาผู้แทนราษฎรตั้งคณะกรรมการวิสามัญพิจารณา
ศึกษาปัญหาและหามาตรการป้องกันแก้ไขปัญหานี้สึนที่เกิดจากการใช้บัตรเครดิต
(นายเกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ และนายพีระพันธ์ุ สาสีรัฐวิภาค เป็นผู้เสนอ) ๑
๒. ประกาศธนาคารแห่งประเทศไทย เรื่อง การกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการ
ประกอบธุรกิจบัตรเครดิต สำหรับผู้ประกอบธุรกิจบัตรเครดิต ๒
๓. การให้บริการบัตรเครดิตแยกตามประเภทบัตรเครดิต ไตรมาส ๑/๒๕๔๗ ๑๐
๔. การให้บริการบัตรเครดิตแยกตามประเภทบัตรเครดิต ไตรมาส ๒/๒๕๔๗ ๑๑
๕. การให้บริการบัตรเครดิตแยกตามประเภทบัตรเครดิต ไตรมาส ๓/๒๕๔๗ ๑๒
๖. การให้บริการบัตรเครดิตแยกตามประเภทบัตรเครดิต ไตรมาส ๔/๒๕๔๗ ๑๓
๗. แนวโน้มการใช้จ่ายผ่านบัตรเครดิตปี ๔๘ ๑๔
๘. ปัญหาหนี้บัตรเครดิตของไทย : ตามรอยวิกฤตของเกาหลีใต้จริงหรือ? ๒๑
๙. ข่าวจากสื่อมวลชน
 - ธปท. ประกาศกฎเหล็ก คุมเข้มธุรกิจบัตรเครดิต ๓๐
 - "ทักษิณ" จี้คุมใช้บัตรเครดิตมือเต็ม ๓๒
 - นับวันจะยิ่งเหิมเกริม ! "โจรบัตรเครดิต" ปลอม "ปล้นข้ามชาติ" ๓๔
 - เปิดวิจัย "หนี้บัตรเครดิต" วัฒนธรรมใหม่ ถลุงเงินอนาคต ๓๖
 - บัตรเครดิต บัตรคุณประโยชน์ หรือก่อนนี้ในครัวเรือน ๓๙
 - "นักช้อปฯ" ยุคนี้ใช้บัตรเครดิตต้องระวัง! (๑) แนวโน้มการทุจริตปลอมแปลงบัตรเริ่มสูงขึ้น ๔๓

ผู้รับผิดชอบ

นางวิจิตรา วัชรภรณ์ ผู้อำนวยการสำนักวิชาการ
นางสาวเยาวนิจ สุนนานนท์ ผู้อำนวยการกลุ่มงานบริการวิชาการ ๒

ผู้จัดทำและรับผิดชอบ

นายนิทัศน์ ยาสีทธิ วิทยากร ๗
นายเกรียงศักดิ์ เชื้อมงาม วิทยากร ๔
นางสาวอัจฉรา ชุมเหล็ก เจ้าหน้าที่บันทึกข้อมูล ๕
นางสาวอุไร นัยพรม เจ้าหน้าที่บันทึกข้อมูล ๑
นางสาวนภาพร ญาณศิริ เจ้าหน้าที่ธุรการ ๕

๑๔ มิถุนายน ๒๕๔๘

สาระสำคัญ

ญัตติด่วน ขอให้สภาผู้แทนราษฎรตั้งคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาศึกษาปัญหาและ
หามาตรการป้องกันแก้ไขปัญหานี้สึนที่เกิดจากการใช้บัตรเครดิต
(นายเกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ และนายพิระพันธ์ุ สาสิรัฐวิภาค เป็นผู้เสนอ)

สำนักวิชาการ

หลักการ

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

ให้สภาผู้แทนราษฎรได้พิจารณาตั้งคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาศึกษาปัญหาและ
หามาตรการป้องกันแก้ไขปัญหานี้สึนที่เกิดจากการใช้บัตรเครดิต

เหตุผล

ปัญหานี้สึนของประชาชนเป็นปัญหาสำคัญอย่างยิ่งเพราะสั่งสมมาเป็นเวลานานและ
ปัจจุบันสถาบันการเงินและบริษัทต่าง ๆ ที่ทำธุรกิจด้านการเงินต่างหารายได้จากการออกบัตรเครดิตและ
บัตรสินเชื่อบุคคลให้แก่ลูกค้า โดยไม่คำนึงถึงปัญหาที่จะเกิดขึ้นต่อลูกค้าที่ในอนาคตอาจไม่มีความสามารถ
ในการจ่ายหนี้คืน จากข้อมูลปี ๒๕๔๗ มีจำนวนผู้ใช้บัตรเครดิตสูงถึง ๘.๒ ล้านใบ ซึ่งจากเดิมในปี ๒๕๔๒
มีจำนวนผู้ใช้บัตรเครดิตเพียง ๑.๖ ล้านใบ เนื่องจากค่านิยมที่เปลี่ยนแปลงไป และความสะดวกสบายใน
การใช้จ่าย ซึ่งหากปัญหาดังกล่าวไม่ได้รับการแก้ไขโดยถูกวิธีแล้ว จำนวนหนี้ที่เกิดจากการใช้บัตรเครดิตจะ
เพิ่มสูงขึ้นอย่างมาก และจะส่งผลกระทบต่อความมั่นคง และอาจเกิดปัญหาสังคมที่รุนแรง เช่น
ปัญหาอาชญากรรม ปัญหาการฆ่าตัวตาย และปัญหาครอบครัว เป็นต้น

ประกาศธนาคารแห่งประเทศไทย

เรื่อง การกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการประกอบธุรกิจบัตรเครดิต
สำหรับผู้ประกอบธุรกิจบัตรเครดิต

สำนักวิชาการ

๑. เหตุผลในการออกประกาศ

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

๑.๑ ประกาศฉบับนี้ออกมาเพื่อเป็นการพิทักษ์รักษาประโยชน์ของประชาชน และเป็นการระมัดระวังและป้องกันปัญหาจากบัตรเครดิตที่อาจจะเกิดขึ้นในอนาคต ตลอดจนเพื่อให้หลักเกณฑ์การประกอบธุรกิจบัตรเครดิตมีความเหมาะสม ชัดเจน และสามารถถือปฏิบัติไปในแนวทางเดียวกันอย่างที่เป็นอยู่เดิมตามประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยลงวันที่ ๒๓ มีนาคม ๒๕๕๗ ที่ยกเลิกโดยประกาศฉบับนี้

๑.๒ ส่วนที่มีการเพิ่มเติมในครั้งนี้อ้างอิงเนื่องมาจากการที่กระทรวงการคลังได้ออกประกาศกระทรวงการคลัง เรื่อง กิจการที่ต้องขออนุญาตตามข้อ ๕ แห่งประกาศคณะปฏิวัติฉบับที่ ๕๘ (ฉบับที่ ๒) ลงวันที่ ๑๐ สิงหาคม ๒๕๕๗ ให้ธนาคารแห่งประเทศไทยประกาศกำหนดคำนิยามของสำนักงานสาขาของผู้ประกอบธุรกิจบัตรเครดิตประการหนึ่ง และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังได้ให้ความเห็นชอบในการปรับปรุงชุดข้อมูล (Data Set) ของธนาคารพาณิชย์อีกประการหนึ่ง ธนาคารแห่งประเทศไทยจึงจำเป็นต้องกำหนดคำนิยามของสำนักงานสาขามาตามประกาศกระทรวงการคลังฉบับดังกล่าว และแจ้งการเปลี่ยนแปลงความถี่ในการรายงานข้อมูลในรูปแบบชุดข้อมูล (Data Set) เพื่อให้สอดคล้องกับการรายงานของธนาคารพาณิชย์

๒. อำนาจตามกฎหมาย

อาศัยอำนาจตามความในข้อ ๖ (๑) และ ข้อ ๘ แห่งประกาศกระทรวงการคลังเรื่อง กิจการที่ต้องขออนุญาตตามข้อ ๕ แห่งประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๕๘ ลงวันที่ ๑๑ พฤศจิกายน ๒๕๕๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ธนาคารแห่งประเทศไทยได้ออกข้อกำหนดเกี่ยวกับหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขให้ผู้ประกอบธุรกิจบัตรเครดิตที่มีใช้ธนาคารพาณิชย์ปฏิบัติตามที่กำหนดในประกาศฉบับนี้

๓. ขอบเขตการบังคับใช้

ประกาศฉบับนี้ให้ใช้บังคับกับผู้ประกอบธุรกิจบัตรเครดิตที่มีใช้ธนาคารพาณิชย์ตามกฎหมายว่าด้วยการธนาคารพาณิชย์

LIRT

๔. เนื้อหา

๔.๑ ให้ยกเลิกประกาศธนาคารแห่งประเทศไทย เรื่อง การกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการประกอบธุรกิจบัตรเครดิตสำหรับผู้ประกอบธุรกิจบัตรเครดิต ลงวันที่ ๒๓ มีนาคม ๒๕๕๓
สำนักวิชาการ

๔.๒ ในประกาศนี้

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

“บัตรหลัก” หมายความว่า บัตรเครดิตที่ผู้ประกอบธุรกิจบัตรเครดิตออกให้แก่ผู้ถือบัตรหรือ ผู้บริโภคที่มีรายได้หรือฐานะทางการเงินเพียงพอสำหรับการชำระหนี้ตามบัตรเครดิตได้

“บัตรเสริม” หมายความว่า บัตรเครดิตที่ผู้ประกอบธุรกิจบัตรเครดิตออกให้แก่ผู้ถือบัตรหรือ ผู้บริโภคที่ผู้ถือบัตรหลักยินยอมให้ใช้จ่ายเงินภายในวงเงินของผู้ถือบัตรหลัก และผู้ถือบัตรหลักจะเป็น ผู้รับผิดชอบชำระหนี้อื่นที่เกิดจากบัตรเสริมทั้งหมด

“สำนักงานสาขา” หมายความว่า สำนักงานใด ๆ ซึ่งแยกออกจากสำนักงานใหญ่ของผู้ประกอบธุรกิจบัตรเครดิต เพื่อประกอบกิจการธุรกิจบัตรเครดิต ในเรื่องของกระบวนการพิจารณาอนุมัติบัตรเครดิต ตรวจสอบข้อมูลของลูกค้า และการรับชำระเงินจากลูกค้า อย่างใดอย่างหนึ่งหรือ ทั้งหมด โดยมีระบบคอมพิวเตอร์ที่สามารถเชื่อมโยงข้อมูลของลูกค้าที่เก็บไว้ ณ สำนักงานใหญ่หรือ ที่ทำการอื่นหรือไม่ก็ได้ ทั้งนี้ สำนักงานสาขาไม่รวมถึง

(๑) จุดบริการประชาสัมพันธ์เพื่อหาลูกค้าใหม่ ซึ่งทำการแจกเอกสารแนะนำบริการ หรือรับ และตรวจสอบข้อมูลใบสมัครจากประชาชนทั่วไป โดยยังไม่เข้ากระบวนการพิจารณาอนุมัติบัตรเครดิต ไม่มีการตรวจสอบข้อมูลของลูกค้า และไม่มีการรับชำระเงินจากลูกค้า

(๒) สถานที่ของตัวแทนที่ผู้ประกอบธุรกิจบัตรเครดิตแต่งตั้งเพื่อรับชำระเงิน หรือทำการ ประชาสัมพันธ์ รวมทั้งทำการแจกเอกสาร แนะนำบริการหรือรับและตรวจสอบข้อมูลใบสมัครจาก ประชาชน แทนผู้ประกอบธุรกิจบัตรเครดิต เช่น ที่ทำการไปรษณีย์ หรือจุดรับชำระเงินอื่นที่ไม่ใช่ของ ผู้ประกอบธุรกิจบัตรเครดิต

(๓) สำนักงาน หรือจุดบริการ หรือสถานที่อื่น ๆ ตามที่ธนาคารแห่งประเทศไทยอาจจะ กำหนดต่อไป

๔.๓ คุณสมบัติของผู้ถือบัตรเครดิต

กรณีผู้ถือบัตรหลัก

ผู้ประกอบธุรกิจบัตรเครดิตจะออกบัตรหลักให้แก่ผู้ถือบัตรหรือผู้บริโภคดี เมื่อผู้ถือบัตรหรือผู้บริโภคมียุทธศาสตร์เข้าเงื่อนไขข้อใดข้อหนึ่ง ดังนี้

(๑) มีรายได้จากแหล่งที่มาต่าง ๆ รวมกันไม่ต่ำกว่า ๑๕,๐๐๐ บาทต่อเดือน หรือไม่ต่ำกว่า ๑๘๐,๐๐๐ บาท ต่อปี โดยต้องแสดงหลักฐานที่แนบมาเกี่ยวกับแหล่งที่มาของรายได้

(๒) เป็นผู้ที่มีรายได้หรือเคยมีรายได้จากการทำมาหาได้ของตนเอง โดยพิจารณาจากกระแสเงินสดหมุนเวียนในบัญชีเงินฝากของสถาบันการเงินเป็นระยะเวลาไม่น้อยกว่า ๖ เดือน และผู้ประกอบธุรกิจบัตรเครดิตพิจารณาแล้วเห็นว่าเป็นผู้มีฐานะทางการเงินเพียงพอสำหรับการชำระหนี้ตามบัตรเครดิตได้

กรณีผู้ถือบัตรเสริม

ผู้ประกอบธุรกิจบัตรเครดิตอาจออกบัตรเสริมให้กับผู้ที่ไม่มียุทธศาสตร์ตาม (๑)-(๒) ข้างต้น หรือผู้ที่ไม่มียุทธศาสตร์ประจำได้ ภายใต้สัญญาที่ทำกับผู้ถือบัตรหลัก โดยวงเงินการใช้จ่ายของผู้ถือบัตรเสริมต้องอยู่ภายในวงเงินของผู้ถือบัตรหลักเท่านั้น และผู้ถือบัตรหลักจะต้องเป็นผู้รับผิดชอบชำระหนี้ อันเกิดจากบัตรเสริมทั้งหมด

กรณีผู้ถือบัตรรายเก่า

ผู้ประกอบธุรกิจบัตรเครดิตจะต่ออายุบัตรเครดิตให้แก่ผู้ถือบัตรรายเก่าที่มีรายได้จากแหล่งที่มาต่าง ๆ รวมกันต่ำกว่า ๑๕,๐๐๐ บาทต่อเดือน หรือต่ำกว่า ๑๘๐,๐๐๐ บาทต่อปี ได้ หากผู้ถือบัตรรายเก่ามีประวัติการชำระหนี้ที่ดีต่อเนื่องกัน โดยในรอบ ๑ ปี ย้อนหลังไม่เคยผิดนัดชำระหนี้เกิน ๒ ครั้ง แต่ละครั้งไม่เกิน ๓๐ วัน

๔.๔ ดอกเบี้ย ค่าปรับ ค่าบริการ และค่าธรรมเนียมใด ๆ เกี่ยวกับการใช้บัตรเครดิต

ผู้ประกอบธุรกิจบัตรเครดิตต้องถือปฏิบัติในเรื่อง ดอกเบี้ย ค่าปรับ และค่าธรรมเนียมใด ๆ เกี่ยวกับการใช้บัตรเครดิตตามหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไข ดังต่อไปนี้

(๑) ประกาศรายละเอียดเกี่ยวกับอัตราดอกเบี้ย ค่าบริการ ค่าธรรมเนียม และค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ในการใช้บัตรเครดิตซึ่งมีผลใช้บังคับในขณะนั้นตามแบบที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนดตามประกาศนี้ ในที่เปิดเผย ณ สถานที่ทำการทุกแห่ง ในกรณีที่มีการเปลี่ยนแปลงอัตราดังกล่าวหรือเงื่อนไขข้อใด ๆ ผู้ประกอบธุรกิจบัตรเครดิตต้องแจ้งให้ผู้ถือบัตรหรือผู้บริโภครายล่วงหน้าก่อนวันที่จะเริ่มเปลี่ยนแปลงไม่น้อยกว่า ๓๐ วัน

(๒) แจ้งรายละเอียดตามแบบที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนดตาม (๑) ให้ผู้ถือบัตรหรือผู้บริโภครู้ล่วงหน้าว่าจะขอมีบัตรเครดิตทราบ เพื่อให้ประกอบการพิจารณาขอมีบัตรเครดิต

(๓) ในกรณีที่ผู้ประกอบธุรกิจบัตรเครดิตจะเรียกเก็บค่าบริการหรือค่าใช้จ่ายใด ๆ จากผู้ถือบัตรหรือผู้บริโภคนอกเหนือจากรายการตามแบบที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนดตาม (๑) ผู้ประกอบธุรกิจบัตรเครดิตต้องได้รับอนุญาตจากธนาคารแห่งประเทศไทยก่อน

(๔) ในการให้บริการเบิกถอนเงินสดผ่านบัตรเครดิต ผู้ประกอบธุรกิจบัตรเครดิตจะเรียกเก็บค่าธรรมเนียมและค่าใช้จ่ายใด ๆ รวมกันได้ไม่เกินร้อยละ ๓ ของจำนวนเงินสดที่เบิกถอนนั้น

(๕) ภายใต้บังคับตาม (๔) ผู้ประกอบธุรกิจบัตรเครดิตอาจเรียกเก็บดอกเบี้ยในหนี้ค้างชำระหรือดอกเบี้ยในระหว่างเวลาผิดนัดชำระหนี้ หรือค่าปรับในการชำระหนี้ล่าช้ากว่ากำหนด หรือค่าธรรมเนียม หรือค่าบริการอื่นใดจากผู้ถือบัตรหรือผู้บริโภคได้ แต่ดอกเบี้ย ค่าปรับ ค่าธรรมเนียม และค่าบริการนั้น เมื่อคำนวณรวมกันแล้วต้องไม่เกินร้อยละ ๑๘ ต่อปี ทั้งนี้ ผู้ประกอบธุรกิจบัตรเครดิตอาจคำนวณจำนวนวันตั้งแต่วันที่ทรงจ่ายเงินเพื่อประโยชน์ของผู้ถือบัตรหรือผู้บริโภค หรือวันที่สรุปยอดรายการ หรือวันที่ผู้ถือบัตรหรือผู้บริโภคต้องชำระเงินหรือถูกหักบัญชีตามใบแจ้งหนี้ก็ได้

(๖) ค่าธรรมเนียม และค่าบริการอื่นใดตาม (๕) ไม่รวมถึงค่าธรรมเนียมในการดำเนินงานที่ระบุในแบบที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนดตาม (๑) และค่าบริการหรือค่าใช้จ่ายใด ๆ ตาม (๓) และ (๔) และค่าใช้จ่ายตาม (๗)

(๗) ผู้ประกอบธุรกิจบัตรเครดิตอาจเรียกเก็บค่าใช้จ่ายจากผู้ถือบัตรหรือผู้บริโภคได้ตามจำนวนเงินดังต่อไปนี้

(ก) ค่าใช้จ่ายที่เกิดจากการติดตามทวงถามการชำระหนี้ตามจำนวนเงินที่ใช้จ่ายไปจริง และพอสมควรแก่กรณี

(ข) ค่าปรับกรณีเช็คคืน ไม่เกิน ๒๐๐ บาทต่อครั้ง

(๘) ห้ามมิให้ผู้ประกอบธุรกิจบัตรเครดิตนำค่าปรับตาม (๕) และ ค่าใช้จ่ายตาม (๗) มารวมกับจำนวนหนี้ที่ค้างชำระเพื่อคิดค่าปรับอีก

๔.๕ การเรียกให้ชำระหนี้และการติดตามทวงถามให้ชำระหนี้

ผู้ประกอบธุรกิจบัตรเครดิตต้องถือปฏิบัติในการเรียกให้ชำระหนี้และการติดตามทวงถามให้ชำระหนี้ ดังต่อไปนี้

LIART

(๑) หากผู้ประกอบการเครดิตประสงค์จะให้ผู้ถือบัตรหรือผู้บริโภครายใหม่เป็นงวด จะต้องกำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการผ่อนชำระหนี้ โดยให้ผู้ถือบัตรหรือผู้บริโภครายใหม่ในแต่ละงวด ดังนี้

(ก) ผู้ถือบัตรรายใหม่นับตั้งแต่วันที่ ๑ เมษายน ๒๕๕๗ จะต้องชำระหนี้ขั้นต่ำในแต่ละงวดไม่น้อยกว่าร้อยละ ๑๐ ของยอดคงค้างทั้งสิ้น

(ข) ผู้ถือบัตรรายเก่าก่อนวันที่ ๑ เมษายน ๒๕๕๗ ต้องชำระหนี้ในแต่ละงวดไม่น้อยกว่าร้อยละ ๕ ของยอดคงค้างทั้งสิ้น และตั้งแต่วันที่ ๑ เมษายน ๒๕๕๐ จะต้องชำระหนี้ขั้นต่ำในแต่ละงวดไม่น้อยกว่าร้อยละ ๑๐ ของยอดคงค้างทั้งสิ้น

(๒) ต้องมีหนังสือเตือนผู้ถือบัตรหรือผู้บริโภคล่วงหน้าไม่น้อยกว่า ๒๐ วัน ก่อนดำเนินการบังคับชำระหนี้ตามกฎหมาย

(๓) จัดส่งใบแจ้งหนี้ให้แก่ผู้ถือบัตรหรือผู้บริโภครายใหม่ไม่น้อยกว่า ๑๐ วันก่อนวันถึงกำหนดชำระหรือหักบัญชี ทั้งนี้ ในกรณีที่มีการติดดอกเบี้ยหรือค่าใช้จ่ายในหนี้ค้างชำระให้แสดงรายละเอียดการคำนวณดอกเบี้ยหรือค่าใช้จ่ายดังกล่าวในใบแจ้งหนี้ด้วย

(๔) กรณีที่ผู้ถือบัตรมีการผิดนัดชำระหนี้เกินกว่า ๓ เดือน นับแต่วันที่ครบกำหนดชำระ ให้ผู้ประกอบการเครดิตยกเลิกการใช้บัตรเครดิตของผู้ถือบัตรรายนั้นทันที

๔.๖ การเปลี่ยนประเภทหนี้

ห้ามผู้ประกอบการเครดิตโอนหนี้ หรือเปลี่ยนประเภทหนี้ที่เกิดจากการใช้บัตรเครดิตไปเป็นหนี้ตามสัญญาสินเชื่อประเภทอื่น เว้นแต่จะปฏิบัติตามเงื่อนไขดังต่อไปนี้

(๑) ได้รับความยินยอมเป็นหนังสือจากผู้ถือบัตรหรือผู้บริโภคก่อน

(๒) ต้องกำหนดให้มีการชำระหนี้ขั้นต่ำในแต่ละงวดไม่ต่ำกว่าร้อยละ ๑๐ ของยอดหนี้คงค้าง เว้นแต่เป็นการดำเนินการเพื่อการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ ซึ่งเป็นประโยชน์แก่ผู้ถือบัตร โดยเฉพาะในเรื่อง ดอกเบี้ย ค่าปรับ ค่าบริการ และค่าธรรมเนียมต่าง ๆ ที่ต่ำลงและผู้ประกอบการเครดิตจะต้องจัดทำเอกสารหลักฐานสัญญาต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ให้ครบถ้วนและมีผลสมบูรณ์ตามกฎหมาย

(๓) การเรียกเก็บดอกเบี้ย ค่าปรับ ค่าบริการ และค่าธรรมเนียมใด ๆ ต้องเป็นไปตามข้อ ๔.๔ (๔)-(๘) ของประกาศฉบับนี้

(๔) ต้องยกเลิกการใช้บัตร และบัญชีบัตรเครดิตของผู้ถือบัตรหรือผู้บริโภครายนั้นทันที

๔.๗ การปฏิบัติและการจัดการเกี่ยวกับข้อมูลผู้ถือบัตรหรือผู้บริโภค

(๑) ผู้ประกอบธุรกิจบัตรเครดิตต้องให้ความสำคัญและจัดให้มีข้อมูลเกี่ยวกับผู้ขอบัตร ที่ถูกต้องและครบถ้วนเพื่อประกอบการพิจารณาอนุมัติและกำหนดวงเงินบัตรเครดิตที่เหมาะสม และ สอดคล้องกับความสามารถในการชำระหนี้ของลูกหนี้ โดยใช้ข้อมูลจากแหล่งข้อมูลกลางที่เชื่อถือได้ เช่น บริษัทที่ประกอบธุรกิจข้อมูลเครดิต เป็นต้น หรือร่วมกันจัดตั้งศูนย์ข้อมูลเพื่อใช้ข้อมูลร่วมกัน เพื่อสอบย้อนประวัติส่วนตัวของผู้ขอมีบัตร จำนวนบัตรและวงเงินบัตรเครดิตที่ได้รับทั้งสิ้น ตลอดจน ข้อมูลอื่น ๆ

(๒) วงเงินที่จะให้แก่ผู้ถือบัตรเครดิต แต่ละรายต้องไม่เกิน ๕ เท่าของรายได้เฉลี่ยต่อเดือน หรือกระแสเงินสดหมุนเวียนในบัญชีเงินฝากตามข้อ ๔.๗

(๓) ให้ผู้ยื่นขอบัตรรายใหม่และผู้ถือบัตรรายเก่าที่ประสงค์จะขอวงเงินเพิ่ม ต้องแจ้ง รายละเอียดเกี่ยวกับบัตรเครดิตและวงเงินที่ได้รับขณะยื่นขอบัตรเครดิตหรือขอเพิ่มวงเงิน ที่ครบถ้วน และถูกต้อง โดยผู้ประกอบธุรกิจบัตรเครดิตต้องแจ้งให้ลูกค้านำทราบเกี่ยวกับความสำคัญของการแจ้ง ข้อมูลดังกล่าว ซึ่งมีผลให้ผู้ประกอบธุรกิจบัตรเครดิตอาจบอกเลิกการถือบัตรได้หากต่อมาตรวจพบว่ามี การแจ้งข้อมูลดังกล่าวไม่ถูกต้อง

(๔) ผู้ประกอบธุรกิจบัตรเครดิตต้องรักษาข้อมูลของผู้ถือบัตรหรือผู้บริโภคไว้เป็นความลับ เว้นแต่ในกรณีดังต่อไปนี้

- (ก) การเปิดเผยโดยได้รับความยินยอมเป็นหนังสือจากผู้ถือบัตรหรือผู้บริโภค
- (ข) การเปิดเผยตามหน้าที่ หรือเพื่อประโยชน์แก่การสอบสวนหรือการพิจารณาคดี
- (ค) การเปิดเผยแก่ผู้สอบบัญชีของผู้ประกอบธุรกิจบัตรเครดิตนั้น
- (ง) การส่งข้อมูลเครดิตให้แก่บริษัทข้อมูลเครดิต
- (จ) การเปิดเผยเพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติตามกฎหมาย

๔.๘ การปฏิบัติเมื่อมีข้อร้องเรียน

ผู้ประกอบธุรกิจบัตรเครดิตจะต้องดำเนินการตรวจสอบเมื่อผู้ถือบัตรหรือผู้บริโภคร้องเรียน เกี่ยวกับการใช้บัตรเครดิต และแจ้งความคืบหน้ารวมทั้งชี้แจงขั้นตอนต่อไปให้ผู้ถือบัตรหรือผู้บริโภค ทราบภายใน ๗ วัน นับจากวันที่ได้รับแจ้งการร้องเรียน รวมทั้งให้ดำเนินการแก้ไขข้อร้องเรียนนั้นให้ แล้วเสร็จ และแจ้งให้ผู้ถือบัตรหรือผู้บริโภคนั้นทราบโดยเร็ว

๔.๙ การจัดทำบัญชีและการรายงาน

ผู้ประกอบธุรกิจบัตรเครดิตจะต้องจัดทำข้อมูลในรูปแบบชุดข้อมูล (Data Set) ตามรายชื่อชุดข้อมูลและคำอธิบายการจัดทำข้อมูลตามแบบที่กำหนดไว้ท้ายประกาศ ทั้งนี้ ตั้งแต่ข้อมูลงวดเดือนมกราคม ๒๕๕๘ เป็นต้นไป ให้ผู้ประกอบธุรกิจบัตรเครดิตจัดส่งรายงานชุดข้อมูลดังกล่าวเป็นรายเดือน และจัดส่งข้อมูลภายใน ๒๑ วันนับจากวันสิ้นเดือนที่รายงาน และสำหรับชุดข้อมูลงวดเดือนมกราคม ๒๕๕๘ ให้ผู้ประกอบธุรกิจบัตรเครดิตส่งข้อมูลภายในวันที่ ๒๑ มีนาคม ๒๕๕๘ โดยส่งข้อมูลให้ธนาคารแห่งประเทศไทยตามวิธีการและหลักเกณฑ์ที่กำหนดในระเบียบธนาคารแห่งประเทศไทย ว่าด้วยบริการด้านการรับส่งข้อมูลด้วยวิธีอิเล็กทรอนิกส์เกี่ยวกับระบบบริหารข้อมูลของธนาคารแห่งประเทศไทย พ.ศ.๒๕๕๖

ทั้งนี้ ธนาคารแห่งประเทศไทยจะถือว่าได้รับข้อมูลตามชุดข้อมูล (Data Set) ผ่านระบบสื่อสารอิเล็กทรอนิกส์ ในวันที่ผู้ประกอบธุรกิจบัตรเครดิตส่งข้อมูลให้ธนาคารแห่งประเทศไทย และผ่านเกณฑ์การตรวจสอบเบื้องต้น (Basic Validation) ของระบบบริหารข้อมูลของธนาคารแห่งประเทศไทย แล้ว

๔.๑๐ เรื่องอื่น ๆ

(๑) ผู้ประกอบธุรกิจบัตรเครดิตต้องกำหนดนโยบายและแผนงานในการดำเนินธุรกิจบัตรเครดิต และเสนอคณะกรรมการของผู้ประกอบธุรกิจบัตรเครดิตเพื่อความเห็นชอบทุกปี ทั้งนี้ นโยบายและแผนงานดังกล่าว ควรประกอบด้วยทิศทางและแนวทางในการให้บริการบัตรเครดิต พร้อมทั้งเป้าหมายในการให้บริการแก่ลูกค้าตามระดับรายได้ของผู้ถือบัตร

(๒) ผู้ประกอบธุรกิจบัตรเครดิตต้องจัดให้มีระเบียบ หรือพิธีปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ของผู้ประกอบธุรกิจบัตรเครดิต หรือระบุในสัญญาการแต่งตั้งตัวแทนเพื่อกระทำการแทนผู้ประกอบธุรกิจบัตรเครดิตในเรื่องการติดต่อหาผู้ถือบัตรรายใหม่ หรือติดต่อกับผู้ถือบัตรรายเก่าเพื่อเสนอสินเชื่อประเภทใหม่ พร้อมทั้งให้ถือปฏิบัติดังต่อไปนี้

(ก) การติดต่อหาผู้ถือบัตรรายใหม่หรือติดต่อกับผู้ถือบัตรรายเก่าจะดำเนินการได้ คือตั้งแต่เวลา ๘.๐๐-๒๐.๐๐ น. ในวันจันทร์-วันศุกร์ ยกเว้นวันหยุดราชการ ให้ดำเนินการตั้งแต่เวลา ๘.๐๐-๑๘.๐๐ น.

(ข) ห้ามมิให้มีการแจกเงิน สิ่งของ หรือบัตรกำนัลใด ๆ ในการรับสมัครลูกค้ารายใหม่ หรือการอนุมัติบัตรให้ลูกค้ารายใหม่ เว้นแต่จะมิขอลดการใช้จ่ายผ่านบัตรแล้วอย่างน้อย ๑ งวด

๔.๑๑ ข้อกำหนดในประกาศนี้ ไม่ใช้บังคับแก่กรณีการออกบัตรเครดิตเพื่อใช้เบิกถอนเงินสด หรือหักทอนค่าสินค้าหรือค่าบริการ จากบัญชีเงินฝากในขณะที่ใช้บัตรนั้น

๔.๑๒ ในกรณีที่ผู้ประกอบธุรกิจบัตรเครดิตได้ออกบัตรเครดิตให้แก่ผู้ถือบัตรหรือผู้บริโภครแล้ว ในวันที่ประกาศนี้ใช้บังคับ หากคุณสมบัติของผู้ถือบัตรหรือผู้บริโภครดังกล่าวไม่ตรงตามประกาศนี้ ให้บัตรเครดิตนั้นยังมีผลใช้ได้ต่อไปจนกว่าจะสิ้นสุดอายุของบัตรเครดิตหรือผู้ประกอบธุรกิจบัตรเครดิต บอกลยกเลิกการใช้บัตรเครดิตตามสัญญาการใช้บัตรเครดิตนั้น

๔.๑๓ ในกรณีที่ผู้ประกอบธุรกิจบัตรเครดิตได้จัดตั้งสำนักงานใด ๆ แยกออกจากสำนักงานใหญ่ซึ่งเข้าข่ายเป็นสำนักงานสาขาตามข้อ ๔.๒ หรือ ไม่เข้าข่ายตามนิยามของสำนักงานสาขาตามข้อ ๔.๒ ข้างต้น หากต่อมาภายหลังได้มีการปรับเปลี่ยนการดำเนินการของสำนักงานนั้นจนเข้าข่าย สำนักงานสาขานิยามข้างต้น ให้ผู้ประกอบธุรกิจบัตรเครดิตดำเนินการแจ้งให้ธนาคารแห่งประเทศไทย ทราบล่วงหน้าก่อนที่จะมีการปรับเปลี่ยนการดำเนินการไม่น้อยกว่า ๑๕ วัน ตามที่ประกาศ กระทรวงการคลังเรื่อง กิจการที่ต้องขออนุญาตตามข้อ ๕ แห่งประกาศคณะปฏิวัติ ลงวันที่ ๑๑ พฤศจิกายน ๒๕๔๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติมได้กำหนดไว้

สำหรับสำนักงานใดที่เข้าข่ายเป็นสำนักงานสาขานิยามตามประกาศฉบับนี้ หากยังไม่แจ้ง ให้ธนาคารแห่งประเทศไทยทราบ เพราะเหตุที่ธนาคารแห่งประเทศไทยยังไม่ได้ประกาศกำหนด ความหมายของ คำว่าสำนักงานสาขา ก็ให้แจ้งให้ธนาคารแห่งประเทศไทยทราบภายใน ๓๐ วันนับแต่วันที่ประกาศ ใช้ในราชกิจจานุเบกษา

๕. วันเริ่มต้นบังคับใช้

ประกาศฉบับนี้ให้ใช้บังคับ ตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ ๔ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๕๘

หม่อมราชวงศ์ปรีดิยาธร เทวกุล

ผู้ว่าการ

ธนาคารแห่งประเทศไทย

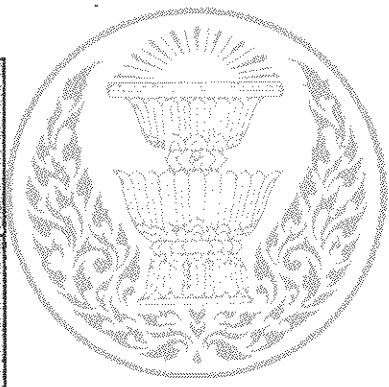
LIRT

การให้บริการบัตรเครดิตแยกตามประเภทบัตรเครดิต

ไตรมาส 1 / 2547

หน่วย : ล้านบาท

ประเภทบัตรเครดิต	จำนวนบัญชี	ยอดสินเชื่อ คงค้าง	ปริมาณการใช้เงินในประเทศ		ปริมาณการใช้เงิน ในต่างประเทศ	การเบิกเงินสด ล่วงหน้า	ปริมาณการใช้เงิน รวม
			บัญชีออกในประเทศ	บัญชีออกต่างประเทศ			
1. ธนาคารพาณิชย์ไทย							
1.1 บัตรเครดิตธนาคาร	2,463,166	37,981.95	29,279.92	20,686.93	1,700.00	16,239.50	67,906.35
1.2 ตัวแทนออกบัตร	361,639	4,193.59	3,485.28		0.00	828.30	4,313.58
1.3 ตัวแทนรับบัตร	2,101,527	33,788.36	25,794.64		1,700.00	4,547.66	32,042.30
2. สถาบันการเงินต่างประเทศในประเทศไทย							
2.1 ตัวแทนออกบัตร	873,137	19,818.26	12,584.94	0.00	803.02	1,395.15	14,783.11
2.2 ตัวแทนรับบัตร	873,137	19,818.26	12,584.94		803.02	1,253.50	14,641.46
3. บริษัทประกอบธุรกิจบัตรเครดิตที่มีสถานะทางการเงิน							
3.1 บัตรเครดิตบริษัท	4,052,302	39,601.18	29,282.43	1,091.53	2,196.75	6,897.43	39,468.14
3.2 ตัวแทนออกบัตร	1,967,231	13,846.27	10,947.10		1,418.39	1,914.14	14,279.63
3.3 ตัวแทนรับบัตร	2,085,071	25,754.91	18,335.33		778.36	4,726.20	23,839.89
4. รวม	7,388,605	97,401.39	71,147.29	21,778.46	4,699.77	24,532.08	122,157.60

สำนักงานคณะกรรมการ

การคุ้มครองผู้บริโภค

ที่มา: DS CCS-CUS
1/ ยอดคงค้าง ณ สิ้นงวด
2/ บริษัทที่ได้รับอนุญาตให้ประกอบธุรกิจบัตรเครดิต

ต้นไตรมาส 4 ของปี 2545 ข้อมูลบัตรเครดิตเป็นไปตามแบบรายงานฉบับใหม่ ที่ประกาศใช้ 12 พฤศจิกายน 2545 (หนังสือเวียน ที่ สผด.(21)ว.207/2545) ซึ่งแสดงข้อมูลเป็นรายไตรมาส
ต้นไตรมาส 4 ของปี 2545 ข้อมูลบัตรเครดิตบริษัทกรู๊ตไทย และบริษัทกับกรู๊ตกรู๊ตไทย และบริษัทกับกรู๊ตกรู๊ตกรู๊ตไทย รวมอยู่ในบริษัทกรู๊ตกรู๊ตกรู๊ตที่มีสถานะทางการเงิน

การให้บริการบัตรเครดิตแยกตามประเภทบัตรเครดิต

ไตรมาส 2 / 2547

หน่วย : ล้านบาท

ประเภทบัตรเครดิต	จำนวนบัญชี	ยอดสิ้นปี / คงค้าง	ปริมาณการใช้ภายในประเทศ		ปริมาณการใช้ ในต่างประเทศ	การเบิกเงินสด ล่วงหน้า	ปริมาณการใช้ รวม
			บัตรที่ออกในประเทศ	บัตรที่ออกจากต่างประเทศ			
1. ธนาคารพาณิชย์ไทย							
1.1 บัตรเครดิตธนาคาร	2,823,600	40,196.20	30,211.70	17,197.48	2,289.44	22,117.97	71,816.59
1.2 ตัวแทนออกบัตร	361,341	4,157.84	3,484.14		0.00	849.68	4,333.82
1.3 ตัวแทนรับบัตร	2,462,259	36,038.36	26,727.56	17,197.48	2,289.44	5,023.35	34,040.35
2. สถาบันการพาณิชย์ต่างประเทศในประทศไทย							
2.1 ตัวแทนออกบัตร	902,361	20,649.72	12,696.30	0.00	1,047.99	16,244.94	33,442.42
2.2 ตัวแทนรับบัตร	902,361	20,649.72	12,696.30	0.00	1,047.99	1,387.28	15,273.67
3. บริษัทประกอบธุรกิจบัตรเครดิตที่มีสำนักงานเงิน							
3.1 บัตรเครดิตบริษัท	4,295,277	42,742.52	29,973.08	918.21	2,963.01	7,253.89	41,108.19
3.2 ตัวแทนออกบัตร	2,008,857	14,418.66	10,757.31		1,844.56	1,972.82	14,574.69
3.3 ตัวแทนรับบัตร	2,286,420	28,323.86	19,215.77	918.21	1,118.45	5,118.40	25,452.62
4. รวม	8,021,238	103,588.44	72,881.08	18,115.69	6,300.44	30,901.24	128,198.45

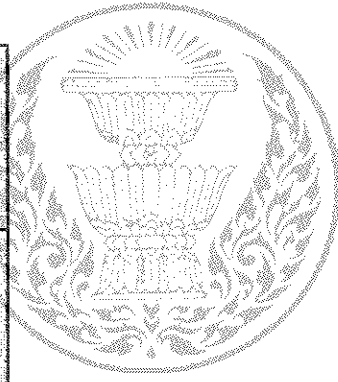
ที่มา: DS_CCS,CUS

1/ ยอดคงค้าง ณ สิ้นงวด

2/ บริษัทที่ได้รับใบอนุญาตให้ประกอบธุรกิจบัตรเครดิต

ตั้งแต่ไตรมาส 4 ของปี 2545 ข้อมูลบัตรเครดิตแบ่งไปตามแบบรายงานฉบับใหม่ ที่ประกาศใช้ 12 พฤศจิกายน 2545 (หนังสือเวียนที่ กนส.(21)ว.207/2545) ซึ่งแสดงข้อมูลเป็นรายไตรมาส

ตั้งแต่ไตรมาส 4 ของปี 2545 ข้อมูลบัตรเครดิตบริษัทกับต่างประเทศ และบริษัทกับต่างประเทศที่รวม รวมอยู่ในบริษัทประกอบธุรกิจบัตรเครดิตที่มีสำนักงานเงิน

สำนักงานพาณิชย์

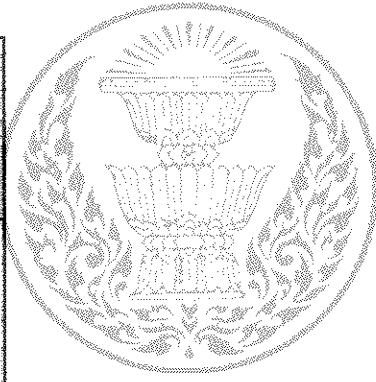
กระทรวงพาณิชย์

การให้บริการบัตรเครดิตแยกตามประเภทบัตรเครดิต

ไตรมาส 3 / 2547

หน่วย : ล้านบาท

ประเภทบัตรเครดิต	จำนวนบัญชี / คงค้าง	ยอดสิ้นเดือน /	ปริมาณการใช้เงินในประเทศ		ปริมาณการใช้เงิน ในต่างประเทศ	การเบิกเงินสด ล่วงหน้า	ปริมาณการใช้จ่าย รวม
			บัตรที่ออกในประเทศ	บัตรที่ออกต่างประเทศ			
1. ธนาคารพาณิชย์ไทย							
1.1 บัตรเครดิตธนาคาร	2,915,245	41,841.45	32,225.49	18,556.16	2,103.51	18,656.34	71,541.50
1.2 ตัวแทนออกบัตร	360,965	4,088.56	3,428.39		0.00	831.05	4,259.44
1.3 ตัวแทนรับบัตร	2,554,280	37,752.89	28,797.10	18,556.16	2,103.51	5,204.70	36,105.31
2. สถาบันการเงินต่างประเทศไทย							
2.1 ตัวแทนออกบัตร	940,277	21,979.98	13,808.89	0.00	1,007.61	1,564.52	16,381.02
2.2 ตัวแทนรับบัตร	940,277	21,979.98	13,808.89	0.00	1,007.61	1,425.11	16,241.61
3. บริษัทประกอบธุรกิจบัตรเครดิตที่มีสถาบันการเงิน							
3.1 บัตรเครดิตบริษัท	4,376,816	44,784.62	31,427.25	1,223.28	2,835.81	7,262.06	42,748.40
3.2 ตัวแทนออกบัตร	1,670,440	11,758.56	10,543.17		1,745.60	1,613.80	13,902.57
3.3 ตัวแทนรับบัตร	2,706,376	33,026.06	20,884.08	1,223.28	1,090.21	5,500.76	27,475.05
4. รวม	8,232,338	108,606.05	77,461.63	19,779.44	5,946.93	27,482.92	130,670.92

สำนักงานคณะกรรมการ

การคุ้มครองผู้บริโภค

ตั้งแต่วันที่ 4 ของปี 2545 ข้อมูลบัตรเครดิตเป็นไปตามแบบรายงานฉบับใหม่ ที่ประกาศใช้ 12 พฤศจิกายน 2545 (หนังสือเวียน ที่ ธษบ. (21)ว.207/2545) ซึ่งแสดงข้อมูลเป็นรายไตรมาส

ตั้งแต่วันที่ 4 ของปี 2545 ข้อมูลบัตรเครดิตบริษัทกรู๊ปไทย และบริษัทบัตรเครดิตประกอบธุรกิจบัตรเครดิตที่มีสถาบันการเงิน

ที่มา: DS_CCS-CUS

1/ ยอดคงค้าง ณ สิ้นงวด

2/ บริษัทที่ได้รับอนุญาตให้ประกอบธุรกิจบัตรเครดิต

L I R T

การให้บริการบัตรเครดิตแยกตามประเภทบัตรเครดิต

ไตรมาส 4 / 2547

หน่วย : ล้านบาท

ประเภทบัตรเครดิต	จำนวนบัญชี ^{1/}	ยอดสินเชื่อ ค้างชำระ ^{1/}	ปริมาณการใช้จ่ายในประเทศ		ปริมาณการใช้จ่าย ในต่างประเทศ	การเบิกเงินสด ล่วงหน้า	ปริมาณการใช้จ่าย รวม
			บัตรที่ออกในประเทศ	บัตรที่ออกต่างประเทศ			
1. ธนาคารพาณิชย์ไทย							
1.1 บัตรเครดิตธนาคาร	3,163,600	44,413.34	34,306.38	22,930.11	2,179.38	27,587.20	87,003.07
1.2 ตัวแทนออกบัตร	362,622	4,092.40	3,499.77		46.80	831.95	4,378.52
1.3 ตัวแทนรับบัตร	2,800,978	40,320.94	30,806.61		2,132.58	5,507.10	38,446.29
			0.00	22,930.11		21,248.15	44,178.26
2. สถานการณ์พาณิชย์ต่างประเทศไทย							
2.1 ตัวแทนออกบัตร	965,434	23,423.30	15,461.67	0.00	1,047.02	1,666.86	18,175.55
2.2 ตัวแทนรับบัตร	965,434	23,423.30	15,461.67		1,047.02	1,522.04	18,030.73
			0.00	0.00		144.82	144.82
3. บริษัทประกอบธุรกิจบัตรเครดิตที่มีสถาบันการเงิน^{2/}							
3.1 บัตรเครดิตบริษัท	4,519,066	50,619.45	36,242.01	1,548.76	2,956.26	9,014.70	49,761.73
3.2 ตัวแทนออกบัตร	1,671,525	11,973.57	10,326.22		1,710.86	1,575.25	13,612.33
3.3 ตัวแทนรับบัตร	2,847,541	38,645.88	25,915.79		1,245.40	7,255.24	34,416.43
			0.00	1,548.76		184.21	1,732.97
4. รวม	8,648,100	118,456.09	86,010.06	24,478.87	6,182.66	38,268.76	154,940.35

ที่มา: DS_CCS.CUS

1/ ยอดค้างชำระ ณ สิ้นงวด

2/ บริษัทที่ได้รับอนุญาตให้ประกอบธุรกิจบัตรเครดิต

ตั้งแต่ไตรมาส 4 ของปี 2545 ข้อมูลบัตรเครดิตเป็นไปตามแบบรายงานฉบับใหม่ ที่ประกาศใช้ 12 พฤศจิกายน 2545 (หนังสือเวียน ที่ ศนส. (21)ว.207/2545) ซึ่งแสดงข้อมูลเป็นรายไตรมาส

ตั้งแต่ไตรมาส 4 ของปี 2545 ข้อมูลบัตรเครดิตบริษัทในประเทศไทย และบริษัทบัตรเครดิตที่รวมอยู่ในบริษัทประกอบธุรกิจบัตรเครดิตที่มีสถาบันการเงิน

แนวโน้มการใช้จ่ายผ่านบัตรเครดิตปี 48

ปัจจุบันบัตรเครดิตได้เข้ามามีบทบาทในชีวิตประจำวันของประชาชนมากขึ้น และได้ขยายไปสู่กลุ่มบุคคลต่างๆ ที่เริ่มจากกลุ่มนักธุรกิจระดับสูง ผู้บริหารทั่วไป พนักงานของหน่วยงานต่างๆ และข้าราชการต่อเนื่องไปจนถึงกลุ่มนิสิตนักศึกษา โดยได้รับความนิยมน้อย่างแพร่หลายและรวดเร็วในช่วง 2-3 ปีที่ผ่านมา การขยายตัวของการใช้บัตรเครดิตนั้นอาจเกิดจากความต้องการของผู้ถือบัตรเอง หรือกลยุทธ์การส่งเสริมการขายของกลุ่มผู้ประกอบการที่ออกบัตร ทั้งสถาบันการเงินและบริษัทประกอบธุรกิจบัตรเครดิตที่ไม่ใช่สถาบันการเงิน ทั้งนี้ แม้การขยายตัวของค่าใช้จ่ายผ่านบัตรเครดิตจะมีส่วนกระตุ้นให้เกิดการใช้จ่ายอุปโภคบริโภค ช่วยให้เงินทุนหมุนเวียนในครัวเรือนโดยเฉพาะในกลุ่มผู้มีรายได้น้อย แต่อีกด้านหนึ่งจะแสดงถึงการใช้จ่ายที่เกินตัวหรือการนำเงินในอนาคตมาใช้ พิจารณาจากยอดสินเชื่อคงค้างในธุรกิจบัตรเครดิตที่เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว ซึ่งมีส่วนในการทำให้หนี้ภาคครัวเรือนปรับตัวสูงขึ้น ขณะที่ในปัจจุบันหนี้ภาคครัวเรือนไทยปรับตัวเร่งขึ้นและกำลังเป็นประเด็นที่ได้รับความสนใจแพร่หลาย แม้สัดส่วนหนี้ภาคครัวเรือนต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (GDP) หรือต่อรายได้สุทธิของครัวเรือนยังอยู่ในระดับไม่สูงนักเมื่อเปรียบเทียบกับประเทศอื่นๆ ในภูมิภาคหรือกลุ่มประเทศที่พัฒนาแล้ว และยังไม่ก่อให้เกิดปัญหาต่อเสถียรภาพของระบบสถาบันการเงินและภาพรวมเศรษฐกิจก็ตาม ดังนั้น เพื่อให้การใช้จ่ายผ่านบัตรเครดิตที่ยังมีแนวโน้มเติบโตต่อเนื่องในปี 2548 มีส่วนช่วยให้มีเงินหมุนเวียนแก่ระบบเศรษฐกิจ สนับสนุนการบริโภคภายในประเทศ และกระตุ้นกิจกรรมทางเศรษฐกิจให้ดำเนินต่อไป โดยอยู่ในลักษณะที่สามารถป้องกันการขยายตัวที่อาจก่อความเสี่ยงได้ การกำหนดกรอบกติกาของทางการเพื่อควบคุมการใช้จ่ายผ่านบัตรเครดิตให้อยู่ในระดับที่เหมาะสมจึงยังมีความจำเป็น

ประเภทของบัตรเครดิตและความสัมพันธ์ในวงจรบัตรเครดิต

การใช้จ่ายผ่านบัตรเครดิตจัดเป็นสินเชื่อเพื่อการบริโภคในรูปแบบหนึ่ง จากที่กลุ่มผู้ประกอบการที่ออกบัตรได้ให้สิทธิแก่สมาชิกผู้ถือบัตรในการชำระค่าสินค้าและบริการล่วงหน้า รวมถึงการเบิกถอนเงินสดล่วงหน้า ซึ่งในช่วงที่ผ่านมาธุรกิจบัตรเครดิตมีการเติบโตอย่างรวดเร็ว ทำให้เกิดการแข่งขันกันมากขึ้นของกลุ่มผู้ออกบัตร โดยเฉพาะการแข่งขันด้านการบริการนอกเหนือจากการใช้บัตรเครดิตแทนเงินสดเพื่อชำระสินค้าและบริการ อาทิ ผู้ถือบัตรเครดิตสามารถใช้บัตรชำระค่าสาธารณูปโภคต่างๆ เช่น ค่าไฟฟ้า น้ำประปา โทรศัพท์ ตลอดจนการประกันอุบัติเหตุส่วนบุคคล และการประกันชีวิต อีกทั้งการแข่งขันเสนอสิทธิพิเศษต่างๆ แก่ผู้ถือบัตร ทั้งนี้ ล่าสุด ณ สิ้นปี 2547 จำนวนบัตรเครดิตทั้งระบบมีมากกว่า 8.6 ล้านบัตร โดยกลุ่มผู้ประกอบการธนาคารพาณิชย์ไทยมีการขยายฐานบัตรเครดิตที่โดดเด่นมากที่สุดในช่วงปีที่ผ่านมา

ประเภทของบัตรเครดิตอาจแบ่งออกได้เป็น 2 ลักษณะ คือ จำแนกตามขอบเขตของการใช้จ่ายและตามวัตถุประสงค์ในการใช้จ่าย ดังนี้

การจำแนกประเภทบัตรเครดิตตามขอบเขตการใช้จ่าย แบ่งเป็น 3 ประเภท คือ บัตรเครดิตที่ใช้ได้เฉพาะภายในประเทศ (Local Credit Card) ส่วนใหญ่เป็นบัตรที่ออกโดยธนาคารพาณิชย์ไทย หรือเป็นบัตรเครดิตที่ธนาคารออกร่วมกับบริษัทห้างร้านต่างๆ เช่น สถานีบริการน้ำมัน ห้างสรรพสินค้า โรงพยาบาล และบริษัทประกันชีวิต เป็นต้น บัตรเครดิตที่ใช้ได้ทั้งในประเทศและต่างประเทศ (International Credit Card) ส่วนใหญ่เป็นบัตรที่ธนาคารพาณิชย์ที่อยู่ในประเทศออกร่วมกับสถาบันบัตรเครดิตระหว่างประเทศ ได้แก่ บัตรเครดิต VISA บัตร Master บัตร Diner's Club และ บัตร American Express เป็นต้น และ**บัตรเครดิต**

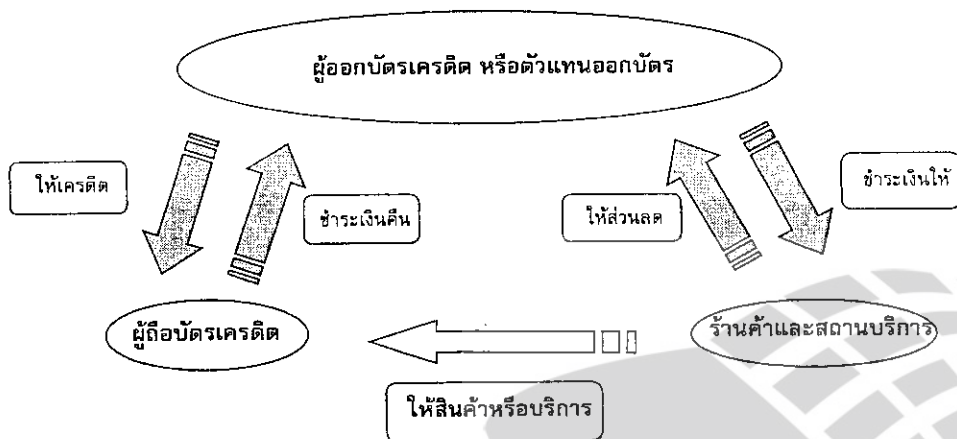

L I R T

ที่ใช้ได้เฉพาะร้านค้า (Store Card หรือ Private Label) อาทิ บัตรเครดิตเทสโก้โลตัส และบัตรเซ็นทรัล เป็นต้น

การจำแนกประเภทบัตรเครดิตตามวัตถุประสงค์ในการใช้จ่าย แบ่งเป็น 4 ประเภท **ประเภทแรก** คือ *Charge Card* หรือ *Travel and Entertainment Card* บัตรประเภทนี้วงเงินการใช้จ่ายสามารถยืดหยุ่นได้โดยไม่จำกัด ขึ้นอยู่กับประวัติการใช้จ่ายของลูกค้า ซึ่งเมื่อถึงกำหนดชำระคืนผู้ถือบัตรจะต้องจ่ายเงินคงค้างให้กับผู้ออกบัตรเต็มจำนวนโดยไม่มีการผ่อนชำระ และภายในระยะเวลาอันสั้น (ปกติมีกำหนดระยะเวลา 1 เดือน) บัตรเครดิตประเภทนี้มักกลุ่มเป้าหมายส่วนใหญ่เป็นนักบริหารหรือบุคคลที่มีฐานะการเงินอยู่ในเกณฑ์ดี อาทิ บัตร American Express Card (AMEX) และ บัตร Diner's Club เป็นต้น **ประเภทที่สอง** *Bank Card* หรือ *Credit Card* เป็นบัตรเครดิตที่ออกโดยสถาบันการเงินโดยตรง หรือออกมาร่วมกับสถาบันบัตรเครดิตระหว่างประเทศ ซึ่งผู้ถือบัตรจะใช้บัตรได้เฉพาะวงเงินสินเชื่อ (Credit line) ที่ได้รับอนุมัติเท่านั้น และสามารถเลือกชำระเงินบางส่วนได้ในรูปของการใช้สินเชื่อหมุนเวียน (Revolving Credit) โดยต้องจ่ายดอกเบี้ยในส่วนที่ค้างชำระ ตัวอย่างของบัตรประเภทนี้ อาทิ บัตร VISA บัตร Master Card ของธนาคารพาณิชย์หรือสถาบันการเงินต่างๆ เป็นต้น นอกจากนี้ ยังมี Bank Card ชนิดที่เรียกว่า Affinity Card ซึ่งเป็นบัตรเครดิตที่ธนาคารออกร่วมกับบริษัทห้างร้านต่างๆ โดยที่ผู้ถือบัตรนอกจากจะได้รับสิทธิประโยชน์ต่างๆ จากธนาคารผู้ออกบัตรเหมือนกับบัตรเครดิตของธนาคารแล้ว ยังได้รับประโยชน์ตามเงื่อนไขอื่น ๆ ที่กำหนดไว้ อาทิ การได้รับส่วนลดจากการชำระค่าสินค้าและบริการผ่านบัตร หรือการใช้จ่ายผ่านบัตรแล้วสะสมแต้มเพื่อแลกของรางวัล เป็นต้น **ประเภทที่สาม** *Cash Card* เป็นบัตรเครดิตที่ใช้เบิกเงินสดล่วงหน้า ซึ่งจะต้องเบิกผ่านเครื่อง ATM หรือเคาน์เตอร์ของธนาคารโดยไม่จำเป็นต้องมีเงินฝากอยู่ในบัญชีของธนาคาร โดยผู้ออกบัตรจะเรียกเก็บเงินที่เบิกล่วงหน้าในภายหลังพร้อมดอกเบี้ย และ/หรือค่าธรรมเนียมที่กำหนดไว้ และ**ประเภทสุดท้าย** *Debit Card* เป็นบัตรที่สามารถใช้แทนเงินสดในการชำระค่าสินค้าและบริการได้ โดยร้านค้าจะเรียกเก็บเงินค่าสินค้าและบริการด้วยวิธีการหักบัญชีของผู้ถือบัตรโดยตรงจากธนาคารหรือหักผ่านระบบเครือข่ายของสถาบันบัตรเครดิต ซึ่งผู้ถือบัตรจะต้องมีเงินอยู่ในบัญชีของธนาคารเพื่อรอการตัดบัญชีทันที โดยไม่มีวงเงินสินเชื่อเหมือนกับบัตรเครดิตประเภทอื่นๆ

ความสัมพันธ์ในวงจรบัตรเครดิตสามารถพิจารณาได้ตามแผนภูมิ ดังนี้

ตามแผนภูมิข้างต้น**ผู้ออกบัตรเครดิต** (Card Issuer) ซึ่งเป็นสถาบันการเงินหรือบริษัทประกอบธุรกิจบัตรเครดิตที่ไม่ใช่สถาบันการเงินได้ตกลงกับ**ผู้ถือบัตรเครดิต** (Card holder) ว่าเมื่อผู้ถือบัตรนำบัตรไป

LIART

แสดงต่อร้านค้าและสถานบริการ (Seller or Supplier) ที่ได้มีข้อตกลงกับผู้ถือบัตร (ซึ่งปัจจุบันมีร้านค้าและสถานบริการกว่า 1 แสนแห่งในประเทศที่อื่นได้รับบัตรเครดิต) ผู้ถือบัตรสามารถซื้อสินค้าหรือบริการจากร้านค้าและสถานบริการดังกล่าวได้โดยไม่ต้องชำระด้วยเงินสด ร้านค้าหรือสถานบริการจะเรียกเก็บเงินจากผู้ถือบัตรในภายหลังตามข้อตกลง

จากวงจรความสัมพันธ์ดังกล่าว ผู้ถือบัตรเครดิตย่อมได้รับความสะดวก ความสะดวกสบาย และได้รับสินเชื่อในการใช้เงิน สำหรับผู้ถือบัตรเครดิตจะได้รับผลตอบแทนจากผู้ถือบัตรในรูปของค่าบริการและค่าสมาชิก และในรูปของดอกเบี้ยรับจากการให้สินเชื่อบัตรเครดิตในกรณีที่ผู้ถือบัตรไม่สามารถชำระค่าสินค้าหรือบริการได้ภายในระยะเวลาที่ได้มีการตกลงกันไว้ นอกจากนี้ ผู้ถือบัตรยังได้รับผลประโยชน์ตอบแทนจากร้านค้าและสถานบริการที่ได้มีข้อตกลงในรูปของส่วนลดหรือค่าธรรมเนียม กล่าวคือ ผู้ถือบัตรจะมีรายได้จากการรับซื้อ Sales Slip จากร้านค้า โดยจะหักค่าธรรมเนียมจากร้านค้าในอัตรา 0.5-3.0% (แล้วแต่จะตกลงกัน) ของยอดใช้จ่ายบน Sales Slip อย่างไรก็ตาม ผู้ถือบัตรจะเป็นผู้รับความเสี่ยงทั้งหมดในกรณีที่ไม่สามารถเรียกเก็บเงินจากผู้ถือบัตรได้ และสำหรับในส่วนจากร้านค้าและสถานบริการจะได้รับประโยชน์จากการขายสินค้าหรือบริการได้มากขึ้น

การใช้จ่ายผ่านบัตรเครดิตในช่วงปี 2547

ปัจจุบันการขยายฐานบัตรเครดิตเติบโตอย่างมากตั้งแต่ช่วงต้นปี 2547 โดยเฉพาะกลุ่มธนาคารพาณิชย์ที่สามารถขยายฐานบัตรเครดิตได้ในอัตราสูง เนื่องจากการขออนุมัติระบบสินเชื่อบัตรเครดิตสามารถทำได้ภายในเวลาอันรวดเร็ว ประกอบกับธนาคารพาณิชย์และสถาบันการเงินที่ออกบัตรต่างมีวิธีส่งเสริมการขายในรูปแบบต่างๆ เพื่อรักษาฐานลูกค้าเดิมและขยายฐานลูกค้าใหม่ ไม่ว่าจะเป็นการแจกของกำนัลสำหรับผู้ที่ยื่นขออนุมัติ การยกเว้นค่าธรรมเนียมแรกเข้าและค่าธรรมเนียมรายปีแก่ผู้ถือบัตร รวมถึงการลดค่าธรรมเนียมรายปีตลอดชีพ การสะสมคะแนนการใช้จ่ายผ่านบัตรเครดิตเพื่อแลกของรางวัล การเสนอรายการคืนเงินเมื่อมียอดใช้จ่ายผ่านบัตร และการมอบส่วนลดในการซื้อสินค้าตามห้างร้านต่างๆ เป็นต้น จึงเร่งกระตุ้นให้ปริมาณการใช้จ่ายผ่านบัตร การเบิกถอนเงินสดล่วงหน้า และปริมาณสินเชื่อคงค้างบัตรเครดิตเติบโตต่อเนื่อง

จำนวนบัตรเครดิตทั้งระบบเพิ่มขึ้นในอัตราสูง โดย ณ สิ้นปี 2546 มีจำนวน 6.7 ล้านบัตร ขยายตัวจากปีก่อนหน้า 19.6% และปรับตัวสูงขึ้นต่อเนื่อง ซึ่งล่าสุด ณ สิ้นปี 2547 จำนวนบัตรเครดิตมีสูงถึง 8.6 ล้านบัตร เพิ่มขึ้นจากปีก่อน 28.4% โดยผู้ถือบัตรเครดิตในกลุ่มธนาคารพาณิชย์ไทยสามารถขยายฐานบัตรเครดิตได้ในอัตราสูงสุด และมีส่วนแบ่งตลาดเพิ่มขึ้นจาก 32.56% ณ สิ้นปี 2546 เป็น 36.58% ณ สิ้นปี 2547 ขณะที่สาขาธนาคารพาณิชย์ต่างประเทศมีส่วนแบ่งตลาดลดลงจาก 12.38% ณ สิ้นปี 2546 เป็น 11.16% ณ สิ้นปี 2547 เช่นเดียวกับบริษัทประกอบธุรกิจบัตรเครดิตที่ไม่ใช่สถาบันการเงินมีส่วนแบ่งตลาดลดลงจาก 55.06% ณ สิ้นปี 2546 มาอยู่ที่ 52.26% ณ สิ้นปี 2547

การเพิ่มขึ้นของจำนวนบัตรเครดิตเป็นผลให้ปริมาณการใช้จ่าย (การใช้จ่ายทั้งในประเทศและต่างประเทศ รวมทั้งการเบิกเงินสดล่วงหน้า) ของทั้งระบบเพิ่มขึ้นจาก 118.2 พันล้านบาทในไตรมาส 4/46 เป็นจำนวน 154.9 พันล้านบาทในไตรมาส 4/47 หรือเติบโต 31.1% โดยปริมาณการใช้จ่ายผ่านบัตรและการเบิกถอนเงินสดล่วงหน้าในกลุ่มธนาคารพาณิชย์ไทยยังคงมีอัตราการเติบโตสูงสุด 37% ส่วนหนึ่งเป็นไปตามการเติบโตในอัตราที่สูงของจำนวนบัตรเครดิตของผู้ประกอบการกลุ่มนี้ เช่นเดียวกับบริษัทประกอบธุรกิจบัตรเครดิตที่ไม่ใช่สถาบันการเงินและสาขาธนาคารพาณิชย์ต่างประเทศที่มีการใช้จ่ายผ่าน

LIART

บัตรและการเบิกเงินสดล่วงหน้าเพิ่มขึ้น 25.8% และ 20.3% จากรอบไตรมาส 4/46 ตามลำดับ อันเนื่องมาจากการแข่งขันใช้กลยุทธ์ต่างๆ ของผู้ประกอบการที่มีผลในการกระตุ้นการใช้จ่ายของประชาชน

การให้บริการบัตรเครดิต

	2546		2547			
	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	
1. ธนาคารพาณิชย์ไทย						
จำนวนบัตร (บัตร) ^{1/}	2,192,911	2,463,166	2,823,600	2,915,245	3,163,600	
% yoy	29.4	40.5	45.8	39.5	44.3	
สินเชื่อคงค้าง (ล้านบาท) ^{1/}	36,997	37,932	40,196	41,841	44,413	
% yoy	35.4	35.7	33.0	26.1	20.0	
ปริมาณการใช้จ่าย (ล้านบาท)	63,491	67,905	71,815	71,540	87,003	
% yoy	31.8	25.8	45.2	30.5	37.0	
ปริมาณการใช้จ่ายผ่านบัตร	49,485	51,666	49,688	52,884	59,416	
% yoy	22.7	20.5	35.8	25.5	20.1	
การเบิกเงินสดล่วงหน้า	14,006	16,239	22,117	18,656	27,587	
% yoy	78.6	52.9	71.8	47.0	97.0	
2. สาขานานาชาติพาณิชย์ต่างประเทศในประเทศไทย						
จำนวนบัตร (บัตร) ^{1/}	834,065	873,137	902,361	940,277	965,434	
% yoy	16.2	21.0	21.1	19.9	15.8	
สินเชื่อคงค้าง (ล้านบาท) ^{1/}	19,451	19,818	20,650	21,980	23,423	
% yoy	22.3	28.2	24.8	23.1	20.4	
ปริมาณการใช้จ่าย (ล้านบาท)	15,111	14,782	15,273	16,380	18,176	
% yoy	22.6	20.3	19.0	18.6	20.3	
ปริมาณการใช้จ่ายผ่านบัตร	13,522	13,387	13,744	14,816	16,509	
% yoy	20.3	21.8	21.7	20.6	22.1	
การเบิกเงินสดล่วงหน้า	1,589	1,395	1,529	1,564	1,667	
% yoy	46.0	4.1	-0.5	2.2	4.9	
3. บริษัทประกอบธุรกิจบัตรเครดิตที่ไม่ใช่สถาบันการเงิน^{2/}						
จำนวนบัตร (บัตร) ^{1/}	3,707,925	4,052,302	4,295,277	4,376,816	4,519,066	
% yoy	15.1	24.0	27.2	22.8	21.9	
สินเชื่อคงค้าง (ล้านบาท) ^{1/}	37,899	39,601	42,743	44,785	50,619	
% yoy	29.5	33.1	29.1	26.1	33.6	
ปริมาณการใช้จ่าย (ล้านบาท)	39,566	39,467	41,108	42,748	49,762	
% yoy	17.8	17.6	22.5	19.6	25.8	
ปริมาณการใช้จ่ายผ่านบัตร	34,239	32,570	33,854	35,486	40,747	
% yoy	22.2	15.3	21.3	17.7	19.0	
การเบิกเงินสดล่วงหน้า	5,327	6,897	7,254	7,262	9,015	
% yoy	-4.6	29.0	28.8	29.8	69.2	
จำนวนบัตรรวมทั้งสิ้น (บัตร) ^{1/}	6,734,901	7,388,605	8,021,238	8,232,338	8,648,100	
% yoy	19.6	28.6	32.3	27.8	28.4	
สินเชื่อคงค้างรวมทั้งสิ้น (ล้านบาท) ^{1/}	94,346	97,401	103,588	108,606	118,456	
% yoy	30.1	33.0	29.7	25.5	25.6	
ปริมาณการใช้จ่ายรวมทั้งสิ้น (ล้านบาท)	118,168	122,154	128,196	130,668	154,940	
% yoy	25.6	22.1	33.8	25.2	31.1	

ที่มา : ธนาคารแห่งประเทศไทย

หมายเหตุ : 1/ ยอดคงค้าง ณ สิ้นงวด

LIART

Legislative Institutional Repository of Thailand

สำหรับยอดสินเชื่อบัตรเครดิตคงค้างรวมทั้งระบบมีการเติบโตในอัตราชะลอตัวจาก 30.1% ในปี 2546 เป็น 25.6% ในปี 2547 ทั้งนี้ เมื่อพิจารณาในกลุ่มธนาคารพาณิชย์ไทย มีการขยายตัวของสินเชื่อบัตรเครดิตคงค้างในอัตราชะลอตัวลงชัดเจนในช่วงปี 2547 โดยเติบโตขึ้นเพียง 20% ขณะที่ปีก่อนเติบโต 35.4% เช่นเดียวกับสาขาธนาคารพาณิชย์ต่างประเทศที่มีอัตราการเพิ่มของยอดสินเชื่อบัตรเครดิตคงค้างชะลอตัวลง จากที่เติบโต 22.3% มาอยู่ที่ 20.4% ในปี 2547 ในขณะที่บริษัทประกอบธุรกิจบัตรเครดิตที่ไม่ใช่สถาบันการเงินมีการเติบโตของปริมาณสินเชื่อคงค้างที่ค่อนข้างสูง คือ 33.6% ในปี 2547 จาก 29.5% ในปี 2546

สำนักวิชาการ

การที่ธนาคารพาณิชย์ไทยมีแนวโน้มการเติบโตของสินเชื่อคงค้างชะลอตัวลง อาจกล่าวได้ว่าในภาวะที่ปริมาณการใช้จ่ายผ่านบัตรมีการขยายตัวในอัตราเพิ่มขึ้นนั้น พฤติกรรมการใช้จ่ายผ่านบัตรของผู้ถือบัตรที่ออกโดยกลุ่มธนาคารพาณิชย์มีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้น หรืออาจเป็นผลจากการที่ผู้ประกอบการในกลุ่มธนาคารพาณิชย์มีการสนับสนุนการชำระหนี้ตรงเวลา ภายหลังจากที่ทางการได้ให้ความสำคัญกับการควบคุมการใช้จ่ายของประชาชนผ่านบัตรเครดิตมาโดยตลอด เพื่อสกัดกั้นการก่อหนี้ภาคครัวเรือนที่มีสัญญาณเพิ่มขึ้นในปัจจุบันและควบคุมระดับการขยายตัวของอัตราเงินเฟ้อ และเพิ่มคุณภาพของผู้ถือบัตร ซึ่งเป็นการลดปัญหาหนี้สูญของธนาคารพาณิชย์ที่ออกบัตรอีกทางหนึ่ง โดยธนาคารแห่งประเทศไทย (ธปท.) ได้ประกาศหลักเกณฑ์และกำหนดเงื่อนไขในการประกอบธุรกิจบัตรเครดิตเพิ่มเติมเมื่อวันที่ 23 มีนาคม 2547 ได้แก่ การกำหนดคุณสมบัติของผู้ถือบัตรที่ต้องมีรายได้ไม่ต่ำกว่า 15,000 บาทต่อเดือนหรือไม่ต่ำกว่า 180,000 บาทต่อปี หรือเป็นผู้มีฐานะทางการเงินเพียงพอสำหรับการชำระหนี้ตามบัตรเครดิตได้ โดยพิจารณาจากกระแสเงินสดหมุนเวียนในบัญชีเงินฝากของสถาบันการเงินไม่ต่ำกว่า 6 เดือน และกรณีการต่ออายุบัตรให้แก่ผู้ถือบัตรเก่าที่มีรายได้ต่ำกว่า 15,000 บาทต่อเดือน ผู้ถือบัตรเก่าต้องมีประวัติการชำระหนี้ที่ดียังอย่างต่อเนื่อง โดยภายใน 1 ปีต้องไม่ผิดนัดชำระหนี้เกิน 2 ครั้ง และแต่ละครั้งไม่เกิน 30 วัน ส่วนการชำระหนี้และติดตามทวงถามหนี้ ธปท. ได้ปรับเพิ่มอัตราการผ่อนชำระขั้นต่ำจากเดิมที่กำหนดไว้ไม่น้อยกว่า 5% ของยอดคงค้างทั้งสิ้นเป็นไม่น้อยกว่า 10% โดยให้ถือปฏิบัติต่อผู้ถือบัตรรายใหม่ตั้งแต่ 1 เมษายน 2547 และผู้ถือบัตรรายเก่าตั้งแต่ 1 เมษายน 2550 เป็นต้นไป สำหรับผู้ถือบัตรที่มีการผิดนัดชำระหนี้เกินกว่า 3 เดือน นับตั้งแต่วันครบกำหนดการชำระให้ยกเลิกการใช้บัตรทันที ในส่วนวงเงินที่จะให้แก่ผู้ถือบัตร ต้องไม่เกิน 5 เท่าของรายได้เฉลี่ยต่อเดือน โดยผู้ถือบัตรรายเก่าให้ถือปฏิบัติตั้งแต่ 1 มกราคม 2548 เป็นต้นไป

แนวโน้มการใช้จ่ายผ่านบัตรเครดิตในปี 2548

การประกาศหลักเกณฑ์และกำหนดเงื่อนไขในการประกอบธุรกิจบัตรเครดิตของ ธปท. เพื่อควบคุมสินเชื่อบัตรเครดิตในช่วงที่ผ่านมา ส่งผลให้กลุ่มลูกค้าบางส่วนมีคุณสมบัติไม่ผ่านเกณฑ์สินเชื่อบัตรเครดิต ขณะที่ผู้ถือบัตรที่ออกโดยธนาคารพาณิชย์ไทยมีปริมาณการใช้จ่ายผ่านบัตรและปริมาณสินเชื่อคงค้างเติบโตในอัตราชะลอตัวลงชัดเจน คาดว่าแนวโน้มสินเชื่อบัตรเครดิตในช่วงปี 2548 ขยายตัวชะลอตัวต่อเนื่องจากปีก่อนหน้า โดยมีหลายปัจจัยที่อาจส่งผลกระทบต่อแนวโน้มการใช้จ่ายผ่านบัตรในปี 2548 อาทิ มาตรการควบคุมสินเชื่อเพิ่มเติมของ ธปท. ราคาน้ำมันปรับเพิ่มกระทบต่อความเชื่อมั่นของผู้บริโภคในการใช้จ่ายใช้สอยและความสามารถในการชำระหนี้ของครัวเรือน เป็นต้น

เกณฑ์การควบคุมสินเชื่อบัตรเครดิตของธปท. จากมาตรการที่ประกาศใช้นั้น ในการต่ออายุบัตรเครดิต ธนาคารพาณิชย์ผู้ออกบัตรจะต้องพิจารณารายได้ล่าสุดของผู้ถือบัตรให้เป็นไปตามเกณฑ์และอนุญาตให้ผู้ประกอบการอนุมัติสินเชื่อวงเงินไม่เกิน 5 เท่าของรายได้ของผู้ถือบัตร ฉะนั้น หากพบว่าผู้ถือบัตร

LIRT

รายได้ที่ได้รับการอนุมัติวงเงินสินเชื่อไว้เกินกว่า 5 เท่าของรายได้ปัจจุบัน ธนาคารจะต้องลดวงเงินของผู้ถือบัตรรายนั้นทันที

สำหรับเพดานอัตราดอกเบี้ยบัตรเครดิตที่ปัจจุบันกำหนดไว้สูงสุดไม่เกิน 18% ต่อปีนั้น ภายหลังจากที่คณะกรรมการนโยบายการเงิน ธปท. ได้ปรับขึ้นอัตราดอกเบี้ยนโยบาย (คือ อัตราดอกเบี้ยซื้อคืนพันธบัตรระยะ 14 วัน) อีก 0.25% มาอยู่ที่ 2.25% หลังจากที่ธนาคารกลางสหรัฐฯ ปรับเพิ่มอัตราดอกเบี้ยระยะสั้นมาหลายครั้ง ทำให้มีแนวโน้มของการปรับขึ้นอัตราดอกเบี้ยในระบบธนาคารพาณิชย์ไทย ดังนั้น จึงคาดว่าภายในสิ้นปี 2548 อาจมีการปรับเพิ่มเพดานอัตราดอกเบี้ยบัตรเครดิตตามต้นทุนทางการเงินที่เพิ่มขึ้น ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อผู้ถือบัตรเครดิตที่มีการผ่อนชำระหนี้ที่ต้องชำระดอกเบี้ยจ่ายที่สูงขึ้น ปริมาณการใช้จ่ายผ่านบัตรจึงอาจลดลง แต่สำหรับผู้ถือบัตรที่ชำระเงินเต็มจำนวนจะไม่ได้รับผลกระทบแต่อย่างใด ดังนั้น ผู้บริโภคจึงต้องปรับพฤติกรรมการใช้จ่ายผ่านบัตร โดยมีความระมัดระวังเพิ่มมากขึ้น อย่างไรก็ตาม การขยายเพดานอัตราดอกเบี้ยบัตรเครดิตดังกล่าวจะต้องได้รับความเห็นชอบจาก ธปท. และต้องมีมติร่วมกันระหว่างธนาคารพาณิชย์ บริษัทประกอบธุรกิจบัตรเครดิตที่ไม่ใช่สถาบันการเงินและสมาคมบัตรเครดิต

การทยอยปรับขึ้นราคาน้ำมันขายปลีกในประเทศ การปรับขึ้นราคาน้ำมันดีเซลและเบนซินตามภาวะราคาน้ำมันในตลาดโลกที่อยู่ในระดับสูงต่อเนื่อง จะส่งผลให้ราคาสินค้าอุปโภคบริโภคปรับเพิ่มขึ้นตามเนื่องจากต้นทุนการผลิตที่สูงขึ้น ซึ่งจะกดดันให้อัตราเงินเฟ้อในประเทศขยายตัวเร็วขึ้นในปี 2548 จึงเป็นการลดทอนอำนาจในการใช้จ่ายใช้สอยของผู้บริโภค ราคาน้ำมันที่ทรงตัวอยู่ในเกณฑ์สูงต่อเนื่อง ก่อปรกับสถานการณ์การก่อการร้ายที่แผ่ขยายวงกว้างออกนอกพื้นที่ 3 จังหวัดภาคใต้ของไทยยังส่งผลกระทบต่อความเชื่อมั่นโดยรวมของประชาชน พิจารณาได้จากดัชนีความเชื่อมั่นของผู้บริโภคล่าสุดเดือนมีนาคม 2548 ยังคงอยู่ในระดับต่ำกว่า 100 ติดต่อกันเป็นเดือนที่ 9 สะท้อนให้เห็นว่าผู้บริโภคมีความระมัดระวังในการใช้จ่ายใช้สอยเพิ่มขึ้น ดังนั้นจึงคาดว่าแนวโน้มการใช้จ่ายผ่านบัตรเครดิตจะเติบโตชะลอลงตามไปด้วย

ทั้งนี้ แม้ปริมาณการใช้จ่ายผ่านบัตรเครดิตในปี 2548 จะได้รับผลกระทบจากกฎเกณฑ์การควบคุมสินเชื่อบัตรเครดิตของ ธปท. ตลอดจนแนวโน้มอัตราดอกเบี้ยและราคาน้ำมันปรับเพิ่ม แต่การใช้จ่ายผ่านบัตรเครดิตในปี 2548 จะยังคงขยายตัวต่อไปแม้จะชะลอลงจากปีก่อนหน้า เนื่องจากจะได้รับการชดเชยจากหลายปัจจัยด้วยกันทั้งภาวะเศรษฐกิจโดยรวมที่ยังเติบโตในเกณฑ์ดี กระตุ้นให้มีการใช้จ่ายเพื่อการบริโภคโดยเฉพาะในสินค้าจำเป็นต่อการครองชีพ ประกอบกับกลยุทธ์การกระตุ้นการใช้จ่ายของกลุ่มผู้ประกอบการเพื่อเตรียมเปิดตัวบัตรเครดิตประเภทใหม่ในช่วงต้นปี การขยายเครือข่ายร้านค้าที่รับบริการเพิ่มขึ้น รวมถึงการขยายช่องทางในการส่งเสริมการขายของผู้ประกอบการ เพื่อจับกลุ่มลูกค้าในตลาดใหม่ ภายหลังจากช่วงเวลาการปรับตัวจากเกณฑ์ใหม่ของ ธปท. ซึ่งหลายปัจจัยดังกล่าวยังคงส่งเสริมให้การใช้จ่ายผ่านบัตรเครดิตทั้งระบบในปี 2548 เติบโตได้ต่อเนื่อง ในส่วนฝ่ายวิจัย ธนาคารกรุงศรีอยุธยา จำกัด (มหาชน) คาดว่าปริมาณการใช้จ่ายผ่านบัตรเครดิตในระบบจะขยายตัวในอัตราชะลอลงเหลือประมาณ 20% จากที่เติบโตในอัตราสูง 31.1% ณ สิ้นปี 2547 ขณะที่จำนวนบัตรเครดิตทั้งระบบคาดว่าจะขยายตัวชะลอลงมาอยู่ที่ 22.1% (หรือเพิ่มขึ้นประมาณ 1.9 ล้านบัตร) เทียบกับปีก่อนหน้าที่เพิ่มขึ้น 28.4 %

LIRT

บทส่งท้าย

การใช้จ่ายผ่านบัตรเครดิตถือเป็นการใช้วงเงินสินเชื่อประเภทหนึ่ง เนื่องจากสถาบันผู้ออกบัตรได้ให้สิทธิแก่สมาชิกผู้ถือบัตรในการชำระค่าสินค้าและบริการล่วงหน้า รวมถึงการเบิกเงินสดล่วงหน้ามาใช้ แต่ในขณะเดียวกันถ้าหากผู้ถือบัตรมีการใช้จ่ายใช้สอยผ่านบัตรเครดิตที่เกินความจำเป็นโดยไม่คำนึงถึงรายได้ซึ่งจะสะท้อนถึงความสามารถในการชำระหนี้ ผลกระทบที่จะตามมา คือ การก่อให้เกิดปัญหานี้สินที่เพิ่มพูนมากขึ้น ผู้ถือบัตรควรมีระเบียบวินัยและกฎเกณฑ์ในการใช้จ่ายผ่านบัตรเครดิต โดยมีการประเมินถึงฐานะทางการเงินและพิจารณาถึงความจำเป็นและความเหมาะสมในการใช้จ่าย ขณะที่มาตรการของทางการในการควบคุมสินเชื่อบัตรเครดิตควรดำเนินการต่อไปตามความจำเป็น อีกทั้ง อาจมีมาตรการทางกฎหมายในการให้ความคุ้มครองผู้ถือบัตรเครดิตเพิ่มเติม เพื่อป้องกันมิให้ผู้ออกบัตรเครดิตหรือผู้ขายสินค้า/ผู้ให้บริการมีการเอาเปรียบผู้ถือบัตร นอกจากนี้ การบริหารงานที่ดีและมีประสิทธิภาพของกลุ่มผู้ประกอบการที่ออกบัตรเครดิต รวมถึงการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนผู้บริโภคเข้าใจถึงผลประโยชน์ที่ผู้ถือบัตรจะได้รับอย่างถูกต้องชัดเจน เพื่อให้ผู้ถือบัตรเครดิตมีพฤติกรรมการใช้จ่ายผ่านบัตรอย่างถูกต้องนอกเหนือจากมาตรการเข้มงวดที่ทาง ธปท. กำลังดำเนินการอยู่ เมื่อผู้ถือบัตรเครดิตมีระเบียบวินัยในการใช้บัตรจึงย่อมจะมีส่วนทำให้การขยายตัวของการบริโภคภาคครัวเรือนเป็นไปอย่างยั่งยืน พร้อมกับการเสริมสร้างเสถียรภาพของเศรษฐกิจภาคครัวเรือนอีกทางหนึ่ง

ฝ่ายวิจัย ธนาคารกรุงศรีอยุธยา จำกัด (มหาชน)

ปัญหาหนี้บัตรเครดิตของไทย : ตามรอยวิกฤตของเกาหลีใต้จริงหรือ?

สำนักวิชาการ

ชนิยา ชัยพฤกษ์

สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา
ส่วนวิจัยเศรษฐกิจ ฝ่ายวิจัย

เกริ่นนำ

วิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นในช่วงปี 2540-2541 ส่งผลให้ภาคธุรกิจและภาคครัวเรือนต้องเผชิญกับความยากลำบากจากสภาวะแวดล้อมทางการเงินที่เปลี่ยนแปลงไป หลังจากสถาบันการเงินทั้งธนาคารพาณิชย์และบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ถูกสั่งปิดกิจการไปเป็นจำนวนมาก เป็นผลให้ธุรกิจของเอกชนหลายแห่งต้องปิดกิจการหรือไม่ก็กลายเป็นลูกหนี้ NPLs ของธนาคาร ขณะที่แรงงานจำนวนมากต้องตกงาน หรือไม่ก็ถูกลดเงินเดือน/ค่าจ้าง เป็นสาเหตุให้การบริโภคและการลงทุนภาคเอกชนหดตัวอย่างรุนแรง ทำให้ GDP ในช่วงดังกล่าวหดตัวลงกว่าร้อยละ 10 รัฐบาลได้พยายามแก้ปัญหาดังกล่าวโดยในช่วงแรกเป็นการแก้ไขในส่วนของสถาบันการเงินเป็นหลัก เมื่อสถาบันการเงินเริ่มแข็งแกร่งขึ้น รัฐบาลก็ได้เริ่มกระตุ้นการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจโดยการออกมาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจหลากหลายรูปแบบ ไม่ว่าจะเป็นมาตรการกระตุ้นผ่านนโยบายการคลัง ทั้งการจัดทำงบประมาณแบบขาดดุล และการใช้จ่ายนอกงบประมาณ รวมไปถึงการออกมาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจระดับรากหญ้ามารับ ได้แก่ โครงการกองทุนหมู่บ้าน และโครงการตรึงล้ออาหารต่างๆ และการใช้นโยบายการเงินแบบผ่อนคลายเป็นประกอบกับอัตราดอกเบี้ยของโลกที่อยู่ในระดับต่ำ ทำให้อัตราดอกเบี้ยภายในประเทศอยู่ในระดับที่ต่ำอย่างไม่เคยปรากฏมาก่อน

ผลจากมาตรการกระตุ้นการใช้จ่ายในระดับรากหญ้าของรัฐบาล ประกอบกับอัตราดอกเบี้ยที่อยู่ในระดับต่ำ รวมไปถึงการแข่งขันกันของสถาบันการเงินต่างๆ ในการขยายสินเชื่อบุคคลและการขยายฐานลูกค้าบัตรเครดิต ส่งผลให้การใช้จ่ายของภาคครัวเรือนเริ่มฟื้นตัว การใช้จ่ายผ่านบัตรเครดิตขยายตัวอย่างรวดเร็วและเป็นปัจจัยสำคัญประการหนึ่งที่ทำให้การบริโภคภาคเอกชนและภาวะเศรษฐกิจโดยรวมขยายตัวในอัตราสูง ดังจะเห็นได้จากปี 2546 เศรษฐกิจไทยมีการเติบโตในอัตราสูงถึงร้อยละ 6.7 นับเป็นอัตราการเติบโตที่สูงที่สุดนับตั้งแต่ประเทศไทยผ่านพ้นวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจเป็นต้นมา อย่างไรก็ตามการเติบโตของการบริโภคที่มาจากการก่อหนี้ก็ได้ทำให้ปัญหาหนี้เสียของบัตรเครดิตขยายตัวร้อยละ 6 ซึ่งเป็นตัวเลขรวมของบัตรเครดิตตั้งแต่เกิดวิกฤตเศรษฐกิจจนถึงปัจจุบันก็เป็นตัวเลขที่สูงกว่าระดับปกติของระบบที่น่าจะอยู่ที่ร้อยละ 2-3 เท่านั้น ทำให้หลายฝ่ายกังวลว่าปัญหาหนี้ภาคครัวเรือนของไทย โดยเฉพาะปัญหาหนี้บัตรเครดิตจะตามรอยวิกฤตหนี้บัตรเครดิตของเกาหลีได้ บทความนี้จะ

นำเสนอตัวเลขหนี้ภาคครัวเรือนและการขยายตัวของการใช้บัตรเครดิตของไทย และเปรียบเทียบกับเหตุการณ์ในเกาหลีใต้ เพื่อดูว่ามีความเป็นไปได้มากน้อยแค่ไหนที่ไทยจะเกิดวิกฤตหนี้บัตรเครดิตตามรอยของเกาหลีใต้

วิกฤตหนี้บัตรเครดิตของเกาหลีใต้ : บทเรียนสำหรับไทย

ปัญหาวิกฤตหนี้ภาคครัวเรือนในเกาหลีใต้ถือเป็นสัญญาณเตือนภัยสำหรับประเทศกำลังพัฒนาทั่วโลกที่กระตุ้นการใช้จ่ายของเอกชนผ่านการเร่งออกบัตรเครดิตที่อาจส่งเสริมการเติบโตทางเศรษฐกิจได้จริงในระยะสั้น แต่ระยะยาวแล้วอาจเป็นภัยต่อระบบสถาบันการเงินและเศรษฐกิจของประเทศได้ ประเทศเกาหลีใต้เคยเป็นหนึ่งในชาติที่มีอัตราการออมสูงสุดในโลก แต่ในช่วง 2-3 ปีที่ผ่านมากลับประสบปัญหา ยอดหนี้คงค้างของสินเชื่อบัตรเครดิตที่มากเกินไปกำลังการจ่ายชำระหนี้ ทำให้กระทบกับระบบการเงินโดยรวมของประเทศ ในระหว่างปี 2542-2546 ยอดหนี้คงค้างชำระบัตรเครดิตขยายตัวสูงกว่า 5 เท่า ก่อให้เกิดปัญหาอาชญากรรม การฆ่าตัวตายและการฆาตกรรมที่เกี่ยวข้องกับภาระหนี้สินจากบัตรเครดิตเป็นจำนวนมาก ส่งผลให้สมาชิกในครอบครัวต้องรับผิดชอบในหนี้ของญาติพี่น้อง ทำให้ประชาชนต้องจำกัดการใช้จ่าย การใช้จ่ายในการบริโภคภาคเอกชนลดลงจนติดลบในปี 2546 นอกจากนี้ยังเป็นปัญหากับธนาคารและสถาบันการเงินที่เพิ่งฟื้นตัวจากวิกฤตการณ์ทางการเงินต้องรับภาระหนี้จากบัตรเครดิตเพื่อไม่ให้เกิดภาวะล้มละลายอันจะนำไปสู่ปรากฏการณ์โดมิโนขึ้น ในเกาหลีใต้นั้นรัฐบาลส่งเสริมให้ประชาชนนำค่าสินค้าที่ใช้จ่ายด้วยบัตรเครดิตบางรายการไปชอลดหย่อนภาษี รวมทั้งรักษาอัตราดอกเบี้ยให้อยู่ในระดับต่ำเพื่อกระตุ้นการใช้จ่ายและเพิ่มวงเงินในการเบิกเงินสดจากตู้ ATM ออกมาใช้จ่ายล่วงหน้า ผู้บริโภคชาวเกาหลีใต้นิยมกดเงินจากบัตรใบหนึ่งไปจ่ายหนี้บัตรอีกใบทำให้เกิดปัญหาลูกโซ่ที่เพิ่มพูนขึ้น โดยที่บริษัทผู้ออกบัตรเครดิตต่างแข่งขันกันหาสมาชิกโดยการเสนองเงินสินเชื่อที่มากขึ้นในอัตราดอกเบี้ยต่ำซึ่งขาดการวิเคราะห์ความน่าเชื่อถือและความสามารถในการชำระหนี้ของลูกค้า ส่งผลให้ในช่วงปี 2542-2546 มีการออกบัตรใหม่สูงถึง 72.8 ล้านใบและยอดหนี้คงค้างชำระเกินกว่าร้อยละ 15 ของ GDP

ปัญหานี้เริ่มปรากฏในประเทศอื่นๆ ของเอเชียด้วย สาเหตุจากรัฐบาลในหลายๆ ประเทศชักนำให้ธนาคารอำนวยความสะดวกให้ผู้บริโภครายย่อยเข้าถึงเงินกู้ได้ง่ายขึ้น ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งในกลยุทธ์เสริมสร้างการบริโภคภายในประเทศและลดการพึ่งพาการส่งออก จากตัวเลขของนีสเซน รีพอร์ต ตลอดปี 2545 ชาวเอเชีย-แปซิฟิกถือบัตรเครดิตวีซ่า มาสเตอร์การ์ด เจซีบี อเมริกันเอ็กซ์เพรส และไดเนอร์สคลับรวม 448 ล้านใบ โดยมีการใช้จ่ายผ่านบัตรทั้งสิ้น 874,000 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ส่งผลให้ยอดหนี้คงค้างชำระบัตรเครดิตที่ไต้หวันขยายตัวถึงร้อยละ 80 ในช่วง 3 ปีที่ผ่านมา ในขณะที่ฮ่องกงหนี้จากบัตรเครดิตทำให้การล้มละลายส่วนบุคคลเพิ่มขึ้น 28 เท่าจากปี 2542 เช่นเดียวกับประเทศสิงคโปร์ในปี 2546 การล้มละลายส่วนบุคคลเพิ่มขึ้นร้อยละ 20 จากปี 2545

กระนั้นก็ตาม บริษัทบัตรเครดิตยังคงมุ่งมั่นเจาะตลาดเอเชียต่อไป โดยหันเป้าหมายใหม่ไปที่จีนและอินเดียที่มีประชากรรวมกันกว่า 2,300 ล้านคน เนื่องจากเป็นพื้นที่ที่คาดการณ์ว่าจะมีการเติบโตสูงกว่าภูมิภาคอื่นทั่วโลก และอีกตลาดที่เป็นที่ต้องการของบริษัทบัตรเครดิตคือญี่ปุ่นที่ผู้บริโภคยังไม่นิยมการใช้จ่ายผ่านบัตรเครดิตเท่าใดนัก รัฐบาลของบางประเทศพยายามเปลี่ยนแปลงกฎเพื่อส่งเสริมการออก

บัตรเครดิต เช่นเมื่อเดือนธันวาคม 2546 ธนาคารกลางของจีนประกาศแผนอนุมัติให้บริษัทต่างชาติรายแรกเข้าไปเปิดให้บริการบัตรเครดิตสกุลเงินหยวนได้ในเร็ว ๆ นี้ ปัจจุบันผู้ถือบัตรเดบิตในจีนสูงถึง 544 ล้านใบ ขณะที่บัตรเครดิตอยู่ที่ 25 ล้านใบเท่านั้น

เครื่องชี้วัดหนี้ภาคครัวเรือนของไทย

การตั้งเป้าหมายการเติบโตทางเศรษฐกิจที่ระดับร้อยละ 8 ของรัฐบาลจากนโยบายการบริหารเศรษฐกิจแบบสองทิศทางหรือ Dual Economy ที่กระตุ้นเศรษฐกิจผ่านอุปสงค์ ทั้งจากการส่งออกและการอุปโภคบริโภคภายในประเทศ

จากผลการศึกษาของธนาคารแห่งประเทศไทยพบว่า คนไทยมีแนวโน้มที่จะใช้จ่ายเกินตัวเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ เมื่อเศรษฐกิจฟื้นตัวจากภาวะวิกฤตสู่การเติบโตที่ต่อเนื่องจากนโยบายกระตุ้นเศรษฐกิจอันหลากหลายของรัฐบาล ทั้งการกระตุ้นเศรษฐกิจระดับรากหญ้า การเปิดเสรีการค้าและการตลาดใหม่ๆ ด้วยสภาวะเช่นนี้ส่งผลให้การก่อหนี้เพิ่มขึ้นเป็นเงาตามตัว ไม่ว่าจะเป็นใช้เพื่อขยายการลงทุนหรือเพิ่มการจับจ่ายใช้สอย แต่สิ่งที่หลายฝ่ายกังวลคือการก่อหนี้เพื่อการบริโภคที่มีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นอย่างรวดเร็ว

รายได้ ค่าใช้จ่ายและหนี้สินของครัวเรือน

เครื่องชี้วัด	2541	2542	2543	2544	2545	2546
รายได้เฉลี่ยต่อครัวเรือน (บาท/เดือน)	12,492	12,729	12,150	12,185	13,418	17,444
ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อครัวเรือน (บาท/เดือน)	10,389	10,238	9,848	10,025	10,908	12,903
หนี้สินเฉลี่ยต่อครัวเรือน (บาท)	69,674	71,713	68,405	68,279	83,314	130,821

ที่มา : สำนักงานสถิติแห่งชาติ

หมายเหตุ : ข้อมูลปี 2546จากการคาดการณ์ของศูนย์ศึกษาการค้ำระหว่างประเทศ มหาวิทยาลัยหอการค้า

หนี้ครัวเรือนก่อนและหลังวิกฤตเศรษฐกิจ

หน่วย : บาท

สถานการณ์/ปี	2539	2541	2543	2545
รายได้เฉลี่ยต่อครัวเรือนต่อเดือน	10,779	12,492	12,150	13,736
หนี้สินเฉลี่ยต่อครัวเรือน	52,001	69,674	68,405	82,485
หนี้สินครัวเรือนเฉลี่ยต่อหัว	14,054	18,831	19,001	23,567
สัดส่วนของจำนวนครัวเรือนที่มีหนี้ (%)	49.2	55.1	56.3	62.4
สัดส่วนหนี้สินเพื่อใช้จ่ายในครัวเรือน (%)	50.5	60.7	60.3	63.5
สัดส่วนหนี้บริโภคเทียบกับจีดีพี (%)	4.6	8.3	8.2	10.8

ส่วนวิจัยเศรษฐกิจ ฝ่ายวิจัย

บมจ.ธนาคารกรุงเทพ

ที่มา : สำนักงานสถิติแห่งชาติ

จากข้อมูลของสำนักงานสถิติแห่งชาติพบว่าในช่วงปี 2541-2545 รายได้เฉลี่ยต่อครัวเรือนต่อเดือนปรับตัวเพิ่มขึ้นตามการฟื้นตัวของเศรษฐกิจ โดยขยายตัวเฉลี่ยร้อยละ 3.6 ต่อปี ในขณะที่สินค้าเฉลี่ยต่อครัวเรือนขยายตัวสูงถึงร้อยละ 6.9 ต่อปี ในรอบ 7 ปีที่ผ่านมาคนไทยมีหนี้ครัวเรือนเฉลี่ยต่อหัวเพิ่มขึ้นถึงร้อยละ 67.7 จาก 14,054 บาทต่อคนในปี 2539 ก่อนเกิดวิกฤตเศรษฐกิจเพิ่มเป็น 23,567 บาทต่อคนในปี 2545 ส่วนจำนวนครัวเรือนที่มีหนี้พบว่ามีจำนวนเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 49.2 เป็นร้อยละ 62.4 ของจำนวนครัวเรือนทั้งหมด

สำนักวิชาการ

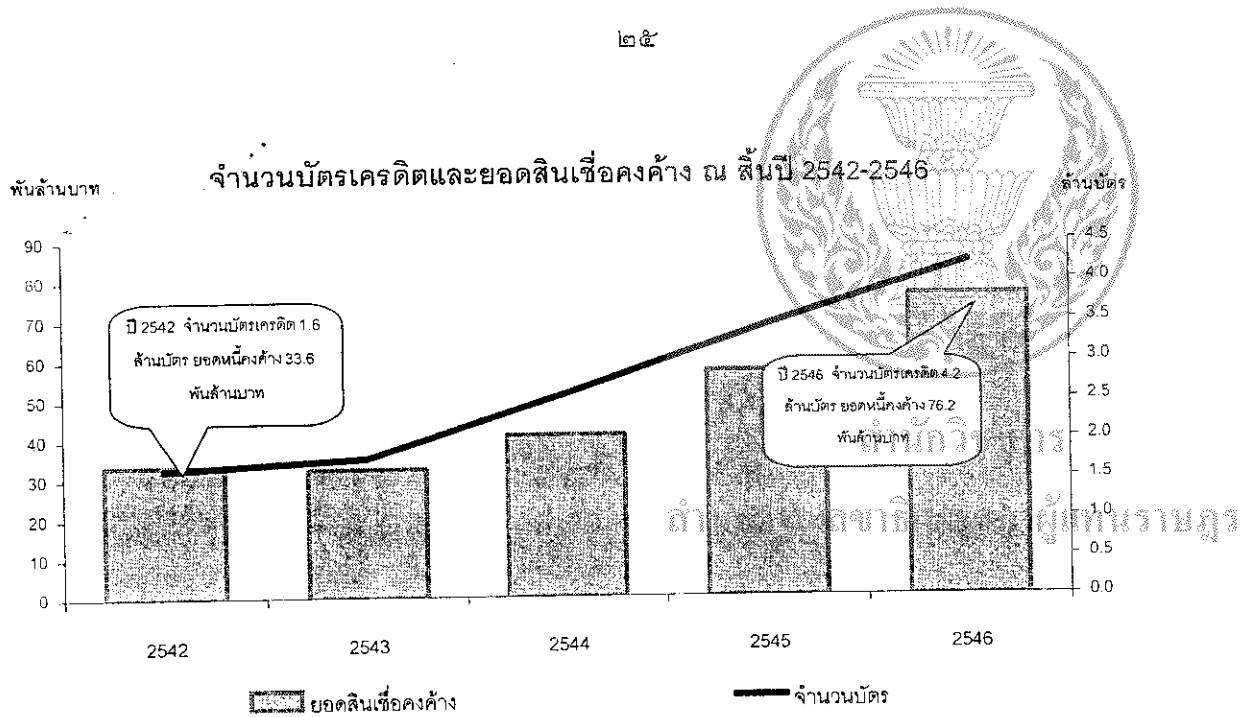
สำหรับในส่วนของบัตรเครดิตในปี 2545-2546 ธนาคารพาณิชย์ของไทยมีการให้บริการบัตรเครดิตกับประชาชนจำนวน 3.39 ล้านบัตร สาขาของธนาคารพาณิชย์ต่างประเทศ จำนวน 0.83 ล้านบัตร ทำให้มีจำนวนบัตรเครดิตรวม 4.2 ล้านบัตร เพิ่มขึ้นจากปี 2545 ที่มี 3.4 ล้านบัตร และบัตรเครดิตที่ออกโดยบริษัทที่ไม่ใช่ธนาคารพาณิชย์ (Non-Bank) จำนวน 2.5 ล้านบัตร เมื่อรวมกันแล้วทั้งระบบมีจำนวนบัตรเครดิตประมาณ 6.7 ล้านบัตร ส่วนปริมาณการใช้จ่ายผ่านบัตรเครดิตในไตรมาสสุดท้ายของปี 2546 มีจำนวน 92,796 ล้านบาทเพิ่มขึ้น 7.7 พันล้านบาทจากไตรมาสก่อน จากตัวเลขดังกล่าวแสดงให้เห็นพฤติกรรมการใช้บัตรเครดิตของคนไทยว่ามีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง

การให้บริการบัตรเครดิตไตรมาส 4 ปี 2546

หน่วย : ล้านบาท

ประเภทบัตรเครดิต	จำนวนบัญชี	ยอด สินเชื่อคง ค้าง	ปริมาณการใช้จ่าย		การเบิก เงินสด ล่วงหน้า	ปริมาณ การใช้จ่าย รวม
			ในประเทศ	ใน ต่างประเทศ		
1. ธนาคารพาณิชย์ของไทย	3,390,297	56,743	57,910	2,432	17,325	77,667
1.1 บัตรเครดิตธนาคาร	335,273	4,254	3,459		903	4,361
1.2 ตัวแทนออกบัตร	3,055,024	52,489	39,308	2,432	7,547	49,288
1.3 ตัวแทนรับบัตร			15,143		8,875	24,018
2. สาขาของธนาคารพาณิชย์ต่างประเทศ	834,065	19,451	12,661	862	1,606	15,129
2.1 ตัวแทนออกบัตร	834,065	19,451	12,661	862	1,455	14,978
2.2 ตัวแทนรับบัตร					151	151
รวม	4,224,362	76,193	70,571	3,294	18,931	92,796

ที่มา : ธนาคารแห่งประเทศไทย

สาเหตุที่หนี้ภาคครัวเรือนเพิ่มขึ้น

เนื่องจากลูกหนี้จัดเป็นสินทรัพย์ที่สำคัญของสถาบันการเงิน โดยเฉพาะลูกหนี้ชั้นดี ทำให้หลายองค์กรแสวงหากูหนี่ที่ดีเข้ามาเพิ่มมูลค่าทรัพย์สินในงบการเงิน มาตรการที่องค์กรออกมาเพื่อชักจูงลูกค้าสินเชื่อของสถาบันการเงินที่สำคัญคือพยายามดึงลูกค้ารายได้สูงมาเป็นลูกหนี้ที่ดีของสถาบันการเงิน ได้ก็เปรียบเสมือนเป็นแหล่งขุมทรัพย์ที่พร้อมจะเพิ่มพูนรายได้ให้กับสถาบันได้เป็นอย่างดี และเนื่องจากลูกค้าที่ดีย่อมมีทางเลือก เพราะฉะนั้นการล่อใจลูกค้าจึงต้องใช้กลยุทธ์และความชำนาญเข้ามาสนับสนุน และเครื่องมือที่ส่งเสริมให้สถาบันการเงินสามารถบรรลุถึงเป้าหมายทางการเงินก็คือกลวิธีส่งเสริมการขายต่างๆที่คิดค้นขึ้นมาใช้ ไม่ว่าจะเป็นวิธีดั้งเดิมทั้งการแจกสินค้าต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นกระเป๋า นาฬิกา วิทยุ รม เครื่องใช้ไฟฟ้า ฯลฯ ขณะที่บางบริษัทเสนอให้อัตราดอกเบี้ยต่ำในช่วงระยะเวลา 1-2 รอบบัญชีเป็นเครื่องมือชักจูงให้เป็นสมาชิก เมื่อถึงลูกค้าให้มาอยู่ในระบบแล้วก็จะมีการสร้างมูลค่าเพิ่ม เช่น ส่วนลดสินค้าและบริการ ร้านอาหาร รวมทั้งการผ่อนสินค้าในอัตราดอกเบี้ยต่ำ และการเพิ่มคะแนนสะสมถ้าใช้จ่ายมากกว่ารอบบัญชีก่อน เพื่อเร่งให้มีการใช้จ่ายผ่านบัตรเครดิตเพิ่มขึ้นในรอบบัญชีถัดไป อย่างไรก็ตามลูกค้าสินเชื่อที่จะสร้างรายรับให้ธนาคารต้องผ่านการเลือกเฟ้นมาอย่างดีเพื่อประกันความมั่นใจให้กับธนาคาร

จากผลจากสำรวจพฤติกรรมการใช้บัตรเครดิตที่ออกมาจากศูนย์พยากรณ์เศรษฐกิจและธุรกิจ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย แสดงถึงปัจจัยหลายๆด้านที่นำไปสู่ “สังคมแห่งการบริโภคเกินตัว” ผลการสำรวจพฤติกรรมการใช้บัตรเครดิตพบว่าปัจจุบันคนไทยส่วนใหญ่หรือประมาณร้อยละ 47 จะพกบัตรเครดิตประมาณ 1-3 ใบต่อคน และประมาณร้อยละ 39 จะพกบัตร 4-6 ใบต่อคน

เหตุผลที่ผู้ถือบัตรเครดิตส่วนใหญ่นิยมใช้จ่ายผ่านบัตรคือ

1. ใช้บัตรแทนเงินสด ร้อยละ 49.5
2. ใช้ผ่อนชำระสินค้า ร้อยละ 31.6
3. ใช้เบิกเงินสดมาใช้จ่ายล่วงหน้า ร้อยละ 18.8

พฤติกรรมการใช้บัตรเครดิตส่วนใหญ่ 3 อันดับแรกมีสัดส่วนใกล้เคียงกันระหว่างร้อยละ 21-23

1. ซื้อสินค้าในซูเปอร์มาร์เก็ต
2. จ่ายค่าอาหารในร้านอาหาร
3. เติมน้ำมัน
4. ซื้อเครื่องใช้ไฟฟ้า ร้อยละ 17.8
5. ซื้อเครื่องประดับ ร้อยละ 13.6

สำนักวิชาการ

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

การสร้างความสะดวกสบายให้กับชีวิตเป็นเหตุผลอันดับแรกในการใช้บัตรเครดิต รองลงมาคือสามารถนำเงินสดที่มีอยู่ไปเป็นเงินหมุนได้ ถัดมาคือการได้รับส่วนลดจากร้านค้า และความต้องการสะสมแต้มเพื่อนำไปแลกของรางวัลหรือลดหย่อนค่าใช้จ่ายในรอบบัญชีถัดไป

จากความสะดวกสบายของการใช้จ่ายผ่านบัตรเครดิตทำให้ประมาณว่ายอดสินเชื่อคงค้างต่อบัตรทั้งระบบเฉลี่ยอยู่ที่ประมาณ 18,037 บาทต่อบัตร และคนไทยส่วนใหญ่จะพกบัตรเครดิตเฉลี่ยคนละ 3-4 ใบ ทำให้หนี้สินคงค้างเฉลี่ยต่อคนประมาณ 54,000-72,000 บาท ซึ่งถือว่าเป็นตัวเลขที่สูงอย่างน่าเป็นห่วง เพราะจำนวนบัตรเครดิตที่ออกโดยธนาคารพาณิชย์มีจำนวนถึง 4.2 ล้านบัตร หากรวมกับบัตรที่ออกโดยสถาบันที่มีธนาคารพาณิชย์ (Non-Bank) อีก 2.5 ล้านบัตร ทำให้จำนวนบัตรรวมทั้งระบบสูงถึง 6.7 ล้านบัตร

มาตรการควบคุมบัตรเครดิตของธนาคารแห่งประเทศไทย

จากตัวเลขหนี้สินภาคครัวเรือนโดยเฉพาะส่วนที่มาจากหนี้บัตรเครดิตของประชาชนมีจำนวนสูงและเพิ่มขึ้นทุกวัน ทำให้เมื่อวันที่ 26 มีนาคม 2546 ธนาคารแห่งประเทศไทยประกาศหลักเกณฑ์เพิ่มเติมในการดูแลผู้ประกอบการบัตรเครดิต โดยให้มีผลเมื่อวันที่ 1 เมษายน 2547 โดยสาระสำคัญของหลักเกณฑ์คือ

1. กำหนดคุณสมบัติของผู้ถือบัตร ต้องเข้าเงื่อนไขข้อใดข้อหนึ่งคือ มีรายได้ไม่น้อยกว่า 15,000 บาท ต่อเดือนหรือไม่น้อยกว่า 180,000 บาทต่อปี หรือมีเงินฝากที่ธนาคารพาณิชย์นั้นเป็นหลักประกันเต็มวงเงินของบัตรเครดิตที่อนุมัติ หรือมีกระแสเงินสดหมุนเวียนในบัญชีเงินฝากเป็นระยะเวลาไม่น้อยกว่า 6 เดือน ที่ผู้ประกอบการบัตรเครดิตพิจารณาแล้วเห็นว่าเป็นผู้มีฐานะทางการเงินเพียงพอสำหรับการชำระหนี้ตามบัตรเครดิตได้
2. ผ่อนชำระหนี้ขั้นต่ำร้อยละ 10 ของยอดคงค้าง มีผล 1 เมษายน 2547 สำหรับผู้ถือบัตรรายใหม่ และมีผล 1 เมษายน 2550 สำหรับผู้ถือบัตรรายเก่า และให้ยกเลิกการใช้บัตรเครดิตกรณีผู้ถือบัตรผิดนัดชำระหนี้เกินกว่า 3 เดือน

ส่วนวิจัยเศรษฐกิจ ฝ่ายวิจัย

บมจ.ธนาคารกรุงเทพ

3. การเปลี่ยนประเภทหนี้ต้องได้รับคำยินยอมเป็นหนังสือจากผู้ถือบัตรหรือผู้ริโภคก่อน และหลังการเปลี่ยนประเภทหนี้ไปแล้ว เงื่อนไขต่าง ๆ ยังต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์ของบัตรเครดิต
4. กำหนดวงเงินที่จะให้แก่ผู้ถือบัตรแต่ละรายต้องไม่เกิน 5 เท่าของรายได้เฉลี่ยต่อเดือน หรือกระแสเงินสดหมุนเวียนในบัญชีเงินฝาก สำหรับผู้ถือบัตรรายเก่าให้ถือปฏิบัติตั้งแต่ 1 มกราคม 2548 เป็นต้นไป
5. การบริหารความเสี่ยงของธุรกิจบัตรเครดิต ในการติดต่อหาผู้ถือบัตรใหม่หรือติดต่อกับผู้ถือบัตรรายเก่าเพื่อเสนอสินเชื่อประเภทใหม่ กำหนดให้ดำเนินการได้เฉพาะในเวลา 08.00-20.00 น. ในวันจันทร์-ศุกร์ ยกเว้นวันหยุดราชการให้ดำเนินการได้ตั้งแต่ 08.00-18.00 น. นอกจากนี้ยังห้ามแจกของกำนัลใด ๆ ในการรับสมัครลูกค้าใหม่ เว้นแต่ลูกค้ามีการใช้จ่ายผ่านบัตรแล้ว 1 งวด

หลังจากธนาคารแห่งประเทศไทยออกมาตรการเพิ่มเติมเพื่อกำกับดูแลผู้ประกอบการธุรกิจบัตรเครดิต ทำให้ตลาดสินเชื่อบุคคลมีแนวโน้มขยายตัวอย่างรวดเร็ว เนื่องจากผู้ให้บริการหลายแห่งได้เร่งขยายฐานลูกค้ากลุ่มที่มีรายได้ต่อเดือนตั้งแต่ 5,000 บาท -15,000 บาทต่อเดือน เพื่อเลี่ยงระเบียบข้อบังคับการให้บริการบัตรเครดิตของธนาคารแห่งประเทศไทย ซึ่งสถาบันการเงินย่อมต้องพยายามลดความเสี่ยงจากลูกค้าบัตรเครดิตและสินเชื่อบุคคล โดยกำหนดอัตราดอกเบี้ยผิดนัดที่สูงมากบางแห่งสูงถึงเกือบร้อยละ 50

จำนวนบัตรเครดิตที่ออกโดยธนาคารพาณิชย์และสถาบันที่มีใช้ธนาคารพาณิชย์
ไตรมาสที่ 4 ของปี 2546 แยกตามระดับรายได้ของผู้ถือบัตร

	จำนวนบัตร (ใบ) (ณ. ธ.ค. 46)	บัตรเครดิตที่ถือโดยผู้มี รายได้ต่ำกว่า 15,000 บาท/เดือน	บัตรเครดิตที่ถือ โดยใช้เงินไข อื่น ๆ ในการสมัคร	บัตรเครดิตที่ผู้ถือบัตรมี รายได้ประจำ 15,000 บาท/เดือนขึ้นไป
บัตรเครดิตที่ออกโดย ธนาคารพาณิชย์ ¹⁾	4,224,000	531,000	427,000	3,266,000
บัตรเครดิตที่ออก โดยนินแบงก์	2,511,000	960,000	453,000	1,098,000
รวม	6,735,000	1,491,000	880,000	4,364,000

หมายเหตุ : ¹⁾ รวมบริษัทบัตรเครดิตไทย และบริษัทบัตรเครดิตอยุธยาในธนาคารพาณิชย์
ที่มา : ฐานเศรษฐกิจ ฉบับที่ 1,896 วันที่ 15-17 เมษายน 2547

สรุป : ความเสี่ยงเพิ่มขึ้นแต่ยังไม่ตามรอยเกาหลีใต้

ผลวิจัยของธนาคารแห่งประเทศไทยที่ระบุว่าค่าใช้จ่ายของผู้บริโภคมีมากจนเกินตัว ทำให้เกิดการผิดชำระหนี้ในบางสาขา นั้นเป็นมุมมองหนึ่งของภาครัฐที่สมควรต้องระวังและกำกับดูแลซึ่งผลประโยชน์และคุณภาพชีวิตของประชาชน แต่ก็มีอีกหลายความเห็นจากภาคเอกชนที่เห็นในทางตรงข้าม เช่น บริษัทบัตรเครดิต กรุงไทย เปรียบเทียบผลกระทบจากยอดใช้จ่ายบัตรเครดิตที่เป็นสาเหตุของหนี้ภาคครัวเรือนที่อาจส่งผลให้ไทยเดินตามรอยประเทศเกาหลีใต้ที่บริษัทแอลจีเครดิตการ์ดที่ต้องล้มละลายไปนั้น มีหลายประเด็นที่ไทยและเกาหลีใต้มีความแตกต่างกัน เช่น อัตราการใช้จ่ายผ่านบัตรเครดิตของไทยต่ำกว่าเกาหลีใต้มากคือประมาณร้อยละ 1 เท่านั้น และธนาคารที่ออกบัตรแข่งขันกันนั้นมีความระมัดระวังในการออกบัตรให้โดยมีเงื่อนไขประกอบการพิจารณาพอสมควร นอกจากนี้อัตราการค้างชำระก็อยู่ในระดับต่ำกว่าสหรัฐอเมริกาถึงครึ่งหนึ่ง อีกประการหนึ่งหนี้ภาคครัวเรือนส่วนใหญ่เกิดกับคนยากจนเช่นซื้อจักรยานยนต์ ซื้อสินค้าที่เกินฐานะ คนที่มีรายได้ผ่านเกณฑ์ทำบัตรเครดิตของธนาคารแห่งประเทศไทยได้ไม่ค่อยมีปัญหาในการก่อหนี้

เมื่อเปรียบเทียบกับเกาหลีใต้แล้วสถานการณ์หนี้บัตรเครดิตในปัจจุบันของไทยมีความแตกต่างกับสถานการณ์บัตรเครดิตของเกาหลีใต้ใน 3 ประเด็น ดังนี้

1. ระหว่างปี 2542-2545 ธุรกิจบัตรเครดิตของเกาหลีใต้เติบโตอย่างรวดเร็วจากการสนับสนุนของภาครัฐผ่านการลดภาษี และส่งเสริมให้ใช้จ่ายผ่านบัตร ทำให้จำนวนบัตรที่ออกใหม่เพิ่มขึ้นเป็นเท่าตัวจนมีจำนวนเกิน 100 ล้านบัตร เฉลี่ยประชากรต่อคนถือบัตร 4 ใบ ยอดการใช้จ่ายผ่านบัตรเครดิตสูงถึงร้อยละ 114 ของ GDP ในขณะที่อัตราการถือบัตรของคนไทยอยู่ที่ร้อยละ 5.37 ของประชากรทั้งหมด เมื่อเทียบกับเกาหลีใต้ที่มียอดสูงถึงร้อยละ 19.2 ออสเตรเลียร้อยละ 18.36 และฮ่องกงร้อยละ 11.2 ส่วนอัตราการค้างชำระหนี้อยู่ที่ร้อยละ 4.3 ของยอดใช้จ่ายผ่านบัตรทั้งหมด และหนี้เสียมีเพียงร้อยละ 1 เท่านั้น
2. เกาหลีใต้ยังไม่มีกรมคุ้มครองดูแลสินเชื่อ (Credit Bureau) ที่รองรับการขยายตัวของธุรกิจบัตรเครดิต ทำให้เกิดการซ้ำซ้อนในการออกบัตรให้คนคนเดียวกันมากเกินไป และมีการกีดเงินสดจากบัตรใบหนึ่งเพื่อชำระหนี้จากบัตรใบอื่น และเมื่อเกิดวิกฤตบัตรเครดิตขึ้นแล้วจึงมีการตั้งเครดิตบูโรขึ้นเมื่อเร็ว ๆ นี้ ส่วนไทย มีการจัดตั้งบริษัทข้อมูลเครดิตกลาง จำกัด และบริษัทข้อมูลเครดิตไทย จำกัด ตั้งแต่ปี 2542 ซึ่งก่อตั้งก่อนที่ธุรกิจบัตรเครดิตในไทยจะเฟื่องฟูมาก ประกอบกับมีพระราชบัญญัติให้เปิดเผยข้อมูลของผู้ถือบัตรเครดิตทำให้มีการควบคุมไม่ให้แต่ละคนถือบัตรและมีวงเงินเกินความสามารถในการชำระหนี้ได้
3. เกาหลีใต้ เมื่อถึงเวลาชำระหนี้บัตรเครดิตต้องชำระเต็มจำนวนทำให้มีการหาสินเชื่อจากบัตรอื่นเพื่อมาชำระหนี้และเมื่อมากขึ้นจนเกินกำลังของผู้ใช้จึงไม่สามารถชำระหนี้ได้ก็จะกลายเป็นหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ (NPLs) ของบริษัทบัตรเครดิต นำไปสู่การล้มของบริษัทผู้ออกบัตรเครดิต และปัญหาเศรษฐกิจโดยรวมของประเทศ ไทย มีระบบเลือกให้ชำระเต็มจำนวนหรือบางส่วน ถ้าเลือกชำระเพียงบางส่วนวงเงินในรอบต่อไปจะลดลงทำให้ก่อหนี้ได้น้อยลง ประกอบกับพฤติกรรมการ

ใช้บัตรเครดิตของคนไทย 3 อันดับแรกใช้ชื่อของใช้จำเป็น (สินค้าในซูเปอร์มาร์เก็ต) ร้านอาหาร และเติมน้ำมัน คิดรวมกันเป็นสัดส่วนเกินครึ่งของการใช้จ่ายผ่านบัตรเครดิตทั้งหมด นั่นคือการใช้บัตรเครดิตของคนไทยเพื่อทดแทนการใช้จ่ายโดยเงินสดในรายจ่ายที่จำเป็นต้องจ่ายในชีวิตประจำวัน ส่วนการซื้อเครื่องใช้ไฟฟ้าและเครื่องประดับที่เป็นสินค้าที่ค่อนข้างมีราคา มีสัดส่วนการใช้จ่ายผ่านบัตรประมาณร้อยละ 30

จากตัวอย่างของเกาหลีใต้แม้จะไม่เหมือนของไทยดังที่ได้กล่าวมาข้างต้น แต่รัฐบาลไทยก็ไม่ควร จะเพิกเฉย เนื่องจากหากปล่อยนานไปก็อาจลุกลามกลายเป็นปัญหาของระบบสถาบันการเงินได้ อย่างไรก็ตาม การแก้ปัญหาโดยออกมาตรการควบคุมที่เข้มงวดเกินไปก็อาจส่งผลกระทบต่อการใช้บริการภาคเอกชน ซึ่งก็จะส่งผลให้การขยายตัวของเศรษฐกิจได้รับผลกระทบตามไปด้วย ดังนั้นจึงเป็นความท้าทายของ ภาครัฐในการหามาตรการเพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการใช้บริการของภาคครัวเรือน โดยเฉพาะพฤติกรรม การใช้จ่ายเกินตัว ให้มาเป็นการรู้จักใช้จ่ายและออมในสัดส่วนที่เหมาะสม เพื่อไม่ให้ปัญหาหนี้ของภาค ครัวเรือนกลายเป็นวิกฤตในระยะต่อไป

ข่าวจากสื่อมวลชน

รพท.ประกาศกฎเหล็ก คุมเข้มธุรกิจบัตรเครดิต

ผู้จัดการออนไลน์ วันจันทร์ที่ 29 มีนาคม พ.ศ. 2547
สำนักข่าวการ

รพท.ประกาศเกณฑ์คุมธุรกิจบัตรเครดิตใหม่ โดยไม่แคะต้องรายได้ขั้นต่ำ 15,000 บาทต่อเดือน แต่ผู้มีบัตรต้องมีเงินฝากไม่ต่ำกว่าวงเงินที่ได้รับอนุมัติ โดยจะพิจารณาจากกระแสเงินสดหมุนเวียน 6 เดือนย้อนหลัง ขณะเดียวกันก็เพิ่มอัตราการผ่อนหนี้จากร้อยละ 5 เป็นร้อยละ 10 รวมทั้งยกเลิกบัตรที่ค้างชำระเกินกว่า 3 เดือนเป็นต้นไป และห้ามแจกของเพื่อล่อใจลูกค้า เว้นแต่จะมียอดการใช้จ่ายผ่านบัตรแล้วอย่างน้อย 1 งวด

ม.ร.ว.ปรีดิยาธร เทวกุล ผู้ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทย (รพท.) เปิดเผยว่า รพท.ได้ออกประกาศในการกำหนดหลักเกณฑ์วิธีการและเงื่อนไขในการประกอบธุรกิจบัตรเครดิตของธนาคารพาณิชย์ เพื่อเป็นการพิทักษ์รักษาผลประโยชน์ของประชาชน และเป็นการระมัดระวังและป้องกันปัญหาจากบัตรเครดิตที่อาจจะเกิดขึ้นในอนาคต ตลอดจนเพื่อให้หลักเกณฑ์การประกอบธุรกิจบัตรเครดิตมีความเหมาะสมชัดเจนสามารถถือปฏิบัติไปในแนวทางเดียวกัน โดยให้มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 1 เม.ย.นี้เป็นต้นไป

สำหรับสาระสำคัญในประกาศของรพท.ที่ออกมา ประการแรก ได้มีการกำหนดจำกัดความของบัตรหลักและบัตรเสริมและกำหนดคุณสมบัติของผู้ถือบัตรแต่ละประเภทให้มีความชัดเจนยิ่งขึ้น โดยคุณสมบัติของผู้ถือบัตรเครดิตในกรณีเป็นผู้ถือบัตรหลัก ต้องมีรายได้ไม่ต่ำกว่า 15,000 บาทต่อเดือนหรือไม่ต่ำกว่า 180,000 บาทต่อปี มีเงินฝากที่ธนาคารพาณิชย์นั้นเป็นหลักประกันเต็มวงเงินของบัตรเครดิตที่อนุมัติ และเป็นผู้มีรายได้หรือเคยมีรายได้จากการทำมา ได้ของตนเอง โดยพิจารณาจากกระแสเงินสดหมุนเวียนในบัญชีเงินฝากของสถาบันการเงินเป็นระยะเวลาไม่น้อยกว่า 6 เดือน ซึ่งเดิมไม่ได้กำหนด

ส่วนกรณีผู้บัตรรายเก่า ธนาคารพาณิชย์จะต่ออายุบัตรเครดิตให้แก่ผู้ถือบัตรรายเก่าที่มีรายได้จากแหล่งที่มาต่างๆ รวมกันต่ำกว่า 15,000 บาทต่อเดือน หรือต่ำกว่า 180,000 บาทต่อปีได้ หากผู้ถือบัตรรายเก่ามีประวัติการชำระหนี้ที่ดีต่อเนื่องโดยในรอบ 1 ปีย้อนหลังไม่เคยผิดนัดชำระเกิน 2 ครั้ง แต่แต่ละครั้งไม่เกิน 30 วัน หลักเกณฑ์ประการที่ 2 คือ การชำระหนี้และการติดตามทวงถามให้ชำระหนี้ โดยเพิ่มอัตราการผ่อนชำระหนี้ขั้นต่ำจากเดิมที่กำหนดไว้ไม่น้อยกว่าร้อยละ 5 ของยอดคงค้างทั้งสิ้นเป็นไม่น้อยกว่าร้อยละ 10 ของยอดคงค้าง โดยให้ถือปฏิบัติสำหรับผู้ถือบัตรรายใหม่ตั้ง

LIRT

แต่วันที่ 1 เมษายน 2547 และผู้ถือบัตรรายเก่าตั้งแต่วันที่ 1 เมษายน 2550 เป็นต้นไป และให้ยกเลิกการใช้บัตรเครดิตกรณีผู้ถือบัตรมีการผิคนัดชำระหนี้เกินกว่า 3 เดือน นับแต่วันครบกำหนดชำระหนี้

นอกจากนี้ยังกำหนดหลักเกณฑ์ให้ธนาคารพาณิชย์ต้องดำเนินการตามเงื่อนไขที่กำหนดในกรณีที่มีการโอนหนี้บัตรเครดิตหรือเปลี่ยนประเภทหนี้บัตรเครดิตไปเป็นหนี้ประเภทอื่น รวมทั้งการปฏิบัติและการจัดการเกี่ยวกับข้อมูลผู้ถือบัตรหรือผู้บริโภครวม โดยกำหนดวงเงินที่จะให้แก่ผู้ถือบัตรแต่ละรายต้องไม่เกิน 5 เท่าของรายได้เฉลี่ยต่อเดือนหรือมีกระแสเงินสดหมุนเวียนในบัญชีเงินฝาก โดยในกรณีที่ผู้ถือบัตรรายเก่าให้มีผลปฏิบัติตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2548 เป็นต้นไป รวมทั้งกำหนดให้ธนาคารพาณิชย์ต้องมีการบริหารความเสี่ยงของธุรกิจบัตรเครดิตและจัดให้มีระเบียบหรือพิธีปฏิบัติของเจ้าหน้าที่หรือระบบในสัญญาการแต่งตั้งตัวแทนเพื่อกระทำการแทนธนาคารพาณิชย์

สำหรับการติดต่อหาผู้ถือบัตรรายใหม่หรือติดต่อผู้ถือบัตรรายเก่าเพื่อเสนอสินเชื่อประเภทใหม่ จะดำเนินการได้ตั้งแต่เวลา 8.00-20.00 น. ในวันจันทร์-วันศุกร์ ยกเว้นวันหยุดราชการ ให้ดำเนินการตั้งแต่เวลา 8.00-18.00 น. และห้ามมิให้แจกเงิน สิ่งของ หรือบัตรกำนัลใดๆ ในการรับสมัครลูกค้ารายใหม่ หรือการอนุมัติบัตรให้ลูกค้ารายใหม่ เว้นแต่จะมียอดการใช้จ่ายผ่านบัตรแล้วอย่างน้อย 1 งวด

ที่มา : <http://www.nidambe11.net/ekonomiz/2004q1/article2004march30p1.htm>

"ทักษิณ" จี้คุมใช้บัตรเครดิตมือเดิบ

มคชน 18 พฤษภาคม 2548

สั่งรพท. ล้อมคอกพกคนละหลายใบ หวั่นหมุนเงินไม่ทันกู้ยืมระบบใบปะ
นายกลางมือสกัดกู้เงินนอกระบบอีกรอบ สั่ง "สมคิด-รพท." มาตรการคุมคนไทยมือเดิบ มี
บัตรเครดิตติดกระเป๋าคคนละหลายใบจนหมุนเงินไม่ทัน รพท. ขอเวลาดูข้อมูลอีกที แบ่งก็เผย
สถิติแก่คนละ 2.3 ใบ โอดแต่ละบัตรเสนอสิทธิประโยชน์ต่างกัน ขึ้นอยู่กับผู้บริโภคลือเลือกใช้

พล.ต.อ.เฉลิมเดช ชมพูนุท โฆษกประจำสำนักนายกรัฐมนตรี แถลงผลการประชุมคณะรัฐ
มนตรี(ครม.) สัญจรจังหวัดบุรีรัมย์ เมื่อวันที่ 17 พฤษภาคมที่ผ่านมาว่า ก่อนการประชุม พล.ต.ท.
ทักษิณ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี ได้ฝากให้นายสมคิด จาตุศรีพิทักษ์ รองนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรี
ว่าการกระทรวงการคลัง และม.ร.ว.ปรีดิยาธร เทวกุล ผู้ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทย(รพท.) ช่วย
ค้นหาแนวทางในการแก้ปัญหาเรื่องบัตรเครดิตที่ปัจจุบันคนไทยส่วนใหญ่มีบัตรเครดิตคนละหลาย
ใบ ทำให้ความสามารถในการผ่อนชำระลดลง ส่งผลให้มีการกู้เงินนอกระบบมาชำระหนี้ ทั้งนี้เป็น
ผลมาจากการที่ประเทศไทยยังไม่มีระบบการตรวจสอบการขอมีบัตรเครดิตที่เป็นระบบกลาง ทำให้
ประชาชนใช้จ่ายเกินกำลัง จนเกิดผลเสียตามมา

ผู้สื่อข่าวถามว่า สาเหตุ พล.ต.ท.ทักษิณ ให้ความสนใจเรื่องหนี้บัตรเครดิตเพราะอะไร พล.ต.อ.
เฉลิมเดชกล่าวว่า เพราะบริษัทต่างๆ มีการแข่งขันกันสูงทำให้ประชาชนใช้บัตรเครดิตกันเพลินจน
เกิดเป็นปัญหาในเรื่องความสามารถในการผ่อนชำระรายเดือน

นางชาริษา วัฒนเกส รองผู้ว่าการสายเสถียรภาพสถาบันการเงิน รพท. กล่าวถึงกรณีนี้ที่ พล.ต.ท.
ทักษิณ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี ต้องการให้ดูแลการถือบัตรเครดิตของประชาชนที่มากกว่า 1 ใบว่า
รพท. จะต้องดูนำข้อมูลต่างๆ มาประมวลภาพอีกครั้ง และเมื่อวันที่ 1 เมษายน 2547 รพท. เพิ่งจะ
กำหนดหลักเกณฑ์ใหม่ในการควบคุมการปล่อยสินเชื่อบัตรเครดิต อย่างไรก็ตามยอมรับว่าข้อมูล
บัตรเครดิตในปัจจุบันยังไม่ครบถ้วน

ผู้สื่อข่าวรายงานว่า ปัจจุบัน รพท. กำหนดหลักเกณฑ์ควบคุมบัตรเครดิตในหลายประเด็น เช่น
ผู้ถือบัตรเครดิตต้องมีรายได้ไม่ต่ำกว่า 15,000 บาท/เดือน และสถาบันการเงินอนุมัติวงเงินได้ไม่เกิน
5 เท่าของรายได้ เป็นต้น

แหล่งข่าวจากบริษัท ข้อมูลเครดิตไทย(ทีซีบี) กล่าวว่า บริษัทไม่สามารถตรวจสอบได้ว่าผู้ถือ
บัตรเครดิตแต่ละรายถือบัตรทั้งหมดกี่ใบ หากผู้ถือบัตรไม่ยินยอมเปิดเผยข้อมูล อีกทั้งผู้ประกอบการ
ธุรกิจบัตรเครดิตเป็นสมาชิกของบริษัท ไม่ครบทุกราย ทำให้ทีซีบีไม่มีข้อมูลเกี่ยวกับผู้ถือบัตรของ

LIERT

สถาบันการเงินรายนั้น ประกอบกับปัจจุบันผู้ถือบัตรเครดิตส่วนใหญ่ยังไม่ยินยอมเปิดเผยข้อมูล เนื่องจากมองว่าเป็นเรื่องส่วนตัวและเกรงว่าคนอื่นจะทราบประวัติการชำระเงิน อย่างไรก็ตาม ในเดือนมิถุนายนนี้บริษัทข้อมูลเครดิต ไทยและบริษัทข้อมูลเครดิตกลางจะรวมกิจการกันอย่างเป็นทางการ ซึ่งน่าจะมีผลให้ระบบข้อมูลเครดิต หรือเครดิตบูโร ครอบคลุมผู้ประกอบการมากขึ้น และระบบการเชื่อมโยงข้อมูลน่าจะดีขึ้นด้วย

สำนักวิชาการ

นายวิจิต พุฒนาวิชัย ผู้อำนวยการบริหารฝ่ายตลาดและสื่อสาร ธนาคารเอชเอสบีซี ประเทศไทย เปิดเผยว่า จากการสำรวจของธนาคารเมื่อปี 2547 พบว่า ผู้ถือบัตรเครดิต 1 คนจะถือบัตรเครดิตเฉลี่ยประมาณ 2.3 ใบ และมีผู้ถือบัตรเครดิตสูงที่สุด 7 ใบ ทั้งนี้มองว่าตัวเลข 2.3 ใบยังไม่สูงเกินไป เพราะบัตรแต่ละใบจะให้สิทธิประโยชน์แตกต่างกัน การมีบัตรเครดิตหลายใบจึงไม่ใช่เรื่องที่ไม่ถูกต้องเสมอไป แต่ทั้งนี้คงต้องขึ้นอยู่กับผู้บริโภคสามารถบริหารเงินได้มีประสิทธิภาพเพียงใด

หน้า 18--จบ--

ที่มา: <http://www.matichon.co.th/matichon>

นับวันจะยิ่งเหิมเกริม! “โจรบัตรเครดิต” ปลอม “ปล้นข้ามชาติ”

เดลินิวส์ (Th) วันที่ 26 พฤษภาคม 2548

เวลาสั้น ๆ แค่เพียง 4 วัน...คือระหว่างวันที่ 20-23 พ.ค.ที่ผ่านมา “บัตรเครดิต” ธนาคารไทยพาณิชย์ใบหนึ่ง...ถูกรูดใช้จ่ายที่ฮ่องกง, ไต้หวัน, อังกฤษ โดยมียอดรวมกันถึง 9 แสนบาท ทั้งที่ 4 วันดังกล่าวเจ้าของบัตรและบัตรใบนี้อยู่ในเมืองไทย ?? และต่อให้ทางเจ้าของนำบัตรไปใช้จ่ายในต่างประเทศ...ก็คงเป็นไปได้ง่าย ๆ ที่ระยะเวลาแค่ 4 วันจะมีการใช้ในวงเงินเหลือคณาน...โดยตระเวนรูดถึง 3 ประเทศแบบนี้ ??

นี่คือผลงานอันชั่วร้ายของ “แก๊งปลอมบัตรเครดิต”

แก๊งแสບพวกนี้ขยายวงเป็น “อาชญากรรมข้ามชาติ”

ไม่ใช่ปัญหาใหม่... แต่คนไทยยังคงเดือดร้อนซ้ำซาก !?!

และกับเหตุการณ์ที่กล่าวมาข้างต้นก็ไม่ใช่เรื่องสมมุติ แต่เป็นเรื่องที่เกิดขึ้นจริง ๆ ซึ่งทางธนาคารเองก็ยอมรับว่าที่ผ่านมามีแก๊งมิจจาซีพลักلوب “คัดลอกข้อมูลบัตรเครดิต” ของผู้ใช้บัตรทั่วไป...เพื่อทำ “บัตรเครดิตปลอม” โดยเฉพาะในช่วงไตรมาสที่ 4 หรือช่วง 3 เดือนท้ายของปี 2547 ที่ผ่านมามี “สถิติการปลอมบัตรเครดิตสูงขึ้นถึง 5 เท่าตัว” เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปี 2546 นี้ย่อมบ่งชี้ว่าปัญหานี้ไม่ใช่เรื่องเล็ก !!

ทั้งแบงก์พาณิชย์-แบงก์ชาติ...ต่างก็รู้ถึงระดับปัญหา

แต่กับวิธีแก้ไข-ป้องกัน...ถึงวันนี้ก็ยังไม่รัดกุมพอ ??!

ปัญหาการปลอมบัตรเครดิตนั้น...นับวันสถานการณ์จะยิ่งแย่งลง ชั่วโม่งนี้แก๊งมิจจาซีพีมีการใช้เครื่องมือที่ทันสมัย กะทัดรัด ใช้งาน จากเดิมที่ “เครื่องก๊อบปีข้อมูลแถบแม่เหล็ก” ของบัตรจริงเพื่อทำบัตรปลอม มีขนาดเท่าคอมพิวเตอร์มือถือหรือปาล์ม ต่อมาย่อลงเหลือแค่ประมาณซองบุหรี่ และถึงวันนี้เหลือขนาดเล็กกว่าเพจเจอร์เครื่องจิ๋ว ๆ ด้วยซ้ำซึ่งก็ทำให้บริษัทซันตอกเป็นเหยื่อแก๊งมิจจาซีพีไฮเทคได้ง่ายขึ้น

การก๊อบปีบัตรเครดิตนี้เรียกว่าการทำ “สกินมิง (Skimming)” ก๊อบข้อมูลในแถบแม่เหล็กบนหลังบัตรเครดิตจริง แล้วนำไปทำบัตรปลอมซึ่งจะมีข้อมูลเหมือนบัตรจริงเปี๊ยะ !!

กับพฤติกรรมหรือวิธีการของแก๊งมิจจาซีพีพวกนี้ ส่วนใหญ่จะมีผู้สมรู้ร่วมคิดอยู่ตามแหล่งจับจ่ายต่าง ๆ อาจจะเป็น... แคชเชียร์, พนักงานเสิร์ฟ, พนักงานร้าน, พนักงานปั้มน้ำมัน ฯลฯ เมื่อลูกค้าชำระเงินค่าสินค้า-บริการด้วยบัตรเครดิตก็จะแอบใช้เครื่องก๊อบปีข้อมูลบัตรไว้ในเวลาเพียงไม่กี่วินาที

LIRT

ว่ากันว่า...ตามร้านที่ขายสินค้าราคาแพงชนิดต่าง ๆ หรือโรงแรมหรูยิ่งต้องระวัง เพราะมีจลาจลพวกนี้รู้ดีว่าเป็นศูนย์รวม “บัตรเครดิตวงเงินสูง” จึงเป็นเป้าสำคัญ !!

แหล่งข่าวในวงการธนาคารให้ข้อมูลไว้ว่า... การทำสกิมมิงบัตรเครดิตนั้นเป็นเรื่องที่เกิดขึ้นมานานแล้ว และปัจจุบันก็ยังมีการก๊อปปี้ในรูปแบบนี้อยู่ ทั้งด้วยเครื่องรุ่นเก่าและรุ่นใหม่ อย่างเครื่องสกิมมิงบัตรเครดิตที่มีขนาดเท่ากับซองบุหรี่ซึ่งผลิตในไต้หวัน ปัจจุบันก็มีกรใช้กันอยู่ ขณะที่การที่แก๊งพวกนี้สมคบคิดกับแคชเชียร์ พนักงานเสิร์ฟ พนักงานร้าน ฯลฯ ตรงนี้ก็ยังคงเป็น “ช่องโหว่” ที่ยังแก้ไข-ป้องกันได้ลำบาก

นอกจากกรณีลักลอบก๊อปปี้บัตรแล้ว “สลิปบัตรเครดิต” หลังชำระค่าสินค้า-บริการ หรือกดเงินสด ก็อาจกลายเป็นเครื่องมือของ “แก๊งโจรบัตรเครดิต” ได้เช่นกัน !!

กรณีสลิปบัตรเครดิตนี้...ที่ผ่านมามีข่าวว่าแก๊งโจรไซเทคนำไปใช้ “ซื้อสินค้า-บริการทางอินเทอร์เน็ต” ซึ่งเป็นวิธีช้อปปี้งยุคใหม่ การสั่งซื้อ นั้นไม่จำเป็นต้องใช้ตัวบัตรจริง บางเว็บที่มีขั้นตอนตรวจสอบป้องกันที่ ไม่รัดกุม แค้ใช้แค่ข้อมูลบัตรบางอย่าง เช่น หมายเลขบัตร, วันหมดอายุ...ก็เรียบร้อย

วิธีที่แก๊งโจรประเภทหลังนี้จะได้มาซึ่งสลิปบัตรเครดิตก็ไม่ใช่ว่าเรื่องเสี่ยงอะไรเลย อาจจะไปเดินเก็บตามถังขยะหรือลานจอดรถห้างสรรพสินค้า หรือแม้แต่เจ้าของบัตรไม่ทิ้งสลิป...หากมีผู้สมรู้ร่วมคิด เช่น แคชเชียร์, พนักงานเสิร์ฟ, พนักงานร้าน ฯลฯ ก็แค่แอบจดข้อมูลบนสลิปเอาไว้ ...ก็เสร็จพวกมันอยู่ดี !!

ทั้งนี้และทั้งนั้น ทุกครั้งที่ “โจรบัตรเครดิต” อาละวาดหนัก...สิ่งที่ทางแบงก์ชาติหรือธนาคารแห่งประเทศไทย (ธปท.) แบงก์พาณิชย์ต่าง ๆ และรวมถึงฝ่ายเจ้าหน้าที่ตำรวจ มักจะทำก็คือ... ให้ผู้ใช้บัตรเครดิตหรือร้านค้าต่าง ๆ “ระมัดระวัง” ซึ่งเอาเข้าจริงแล้วมันก็เป็นเรื่องที่ทำให้ลำบาก...ระวังแค่ไหนก็ยังอาจมีช่องโหว่ หากยังไม่มีการเฝ้าระวังที่รัดกุมเพียงพอ...ก็เท่านั้น

จะให้ชัวร์ก็คือคนซื้อไม่ใช่-คนขายไม่รับ “บัตรเครดิต”

“ขณะนี้ทุกธนาคารในประเทศไทยที่มีบริการบัตรเครดิต ก็ได้มีมาตรการป้องกันลูกค้าของตนเองอยู่แล้วระดับหนึ่ง” ...เป็นคำชี้แจงของทางธนาคาร ต่อกรณี “4 วัน...รูด 9 แสน...ใน 3 ประเทศ” ดังที่ได้กล่าวถึงตั้งแต่ต้น ซึ่งก็เห็นกันโด้ง ๆ ว่าคำว่า “ระดับหนึ่ง” นั้น “ยังไม่เพียงพอ”

อย่างไรก็ตาม ทางธนาคารที่ลูกค้าถูก “ปลอมบัตรเครดิต” ล่าสุด บอกว่า... เชื่อว่าเร็ว ๆ นี้ทุกธนาคารจะเปลี่ยนให้ลูกค้าใช้บัตรแบบใหม่ “บัตรชิพการ์ด” ทั้งหมด ซึ่งนี่ก็น่าจะป้องกันได้มากขึ้นอีกระดับ แต่นอกจากตัวบัตรแล้ว...ระบบทุกส่วนก็ต้องให้รัดกุมยิ่งขึ้น และทุก ๆ ฝ่ายที่เกี่ยวข้องก็ต้องเร่ง “อุดช่องโหว่” โดยด่วน ที่ผ่านมามีข้อมูลให้ “โจรไซเทค” เข็มเกริมมากพอแล้ว !!!

เปิดวิจัย "หนี้บัตรเครดิต" วัฒนธรรมใหม่ ถลุงเงินอนาคต

ประชาชาติธุรกิจ วันที่ 30 พฤษภาคม 2548

กลางเดือนพฤษภาคมที่ผ่านมา "พอล ครูกแมน" กูรูใหญ่ด้านเศรษฐศาสตร์ ได้สะท้อนมุมมองต่อสังคมไทยว่า สิ่งที่น่าเป็นห่วงมากที่สุดเวลานี้คือหนี้ภาคครัวเรือนและหนี้บัตรเครดิตที่มีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้น ในขณะที่ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี กล่าวปรารภต่อที่ประชุมคณะรัฐมนตรี ให้ นายสมคิด จาตุศรีพิทักษ์ รองนายกรัฐมนตรี ไปหามาตรฐานในการควบคุมบัตรเครดิตที่เพิ่มมากขึ้นกว่า 7 ล้านใบ

การส่งสัญญาณของนักเศรษฐศาสตร์และผู้นำของประเทศเกี่ยวกับ "หนี้" ของคนไทยรอบนี้ บ่อมไม่ธรรมดาอย่างแน่นอน ปลายสัปดาห์ที่ผ่านมา ดร.ธนวรรธน์ พลวิชัย ผู้อำนวยการศูนย์พยากรณ์เศรษฐกิจและธุรกิจ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย ได้นำเสนอบทวิเคราะห์เกี่ยวกับสถานการณ์หนี้ครัวเรือนของไทยอย่างน่าสนใจ

ตารางลักษณะการใช้จ่ายบัตรเครดิตของครัวเรือนไทยปี 2547-2548

ลักษณะการใช้จ่ายบัตรเครดิตของประชาชน	2547	2548
1. ใช้แทนเงินสดเพื่อใช้จ่ายซื้อสินค้า	49.5	34.6
2. ใช้ผ่อนชำระค่าสินค้า	31.8	33.2
3. ใช้เบิกเงินสดล่วงหน้า	18.8	32.4
รวม	100.0	100.0

ที่มา : จากการศึกษาวิจัยโดยศูนย์พยากรณ์เศรษฐกิจและธุรกิจ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย

"ในช่วงที่ผ่านมา มีคนถามผมตลอดเวลาว่าเศรษฐกิจน่าเป็นห่วงจริงหรือเปล่า ? ฟองสบู่จะแตกไหม ? และสิ่งหนึ่งที่ผมรู้สึกได้และได้สัมผัสตลอดเวลา คือ เงินในกระเป๋าเพิ่มขึ้นน้อยมาก ในขณะที่สินค้ามีราคาแพงขึ้น หนี้สินจึงเพิ่มขึ้นเป็นเงาตามตัว เพื่อนๆ หันไปใช้บัตรเครดิตกันเยอะมาก เวลาไปรายงานสถานการณ์เศรษฐกิจกับหอการค้าไทย คณะกรรมการมักจะถามเสมอว่าหนี้บัตรเครดิตเป็นอย่างไรบ้าง ลูกน้องผมถูกทวงหนี้ทุกวัน มีคนงานลาออกเนื่องจากเป็นหนี้บัตรเครดิตเดือนละไม่ต่ำกว่า 10 คน"

LIRT

ทั้งหมดคือสภาพปัญหาหนี้บัตรเครดิต ที่สะท้อนผ่านค่าเฉลี่ยของคนที่อยู่รอบๆ ตัวผู้ อำนวยการศูนย์พยากรณ์เศรษฐกิจและธุรกิจ มหาวิทยาลัยหอการค้าฯ ทำให้ต้องทำวิจัยเรื่องนี้อย่างเป็นทางการเป็น เรื่องเป็นราวและท้ายที่สุดก็พบว่า หนี้บัตรเครดิตนั้นน่าห่วงกว่าหนี้ครัวเรือนอยู่มาก

ดร.ธนวรรธน์บอกว่า จากงานวิจัยในช่วงที่ผ่านมา และการเก็บตัวเลขของสำนักงานสถิติ แห่งชาติ จะเห็นว่าสถานการณ์หนี้ครัวเรือนของไทยได้ขยายตัวอย่างรวดเร็วและมีนัยสำคัญ โดย หนี้ครัวเรือนเพิ่มจาก 31,387 บาทต่อครัวเรือน หรือ 3.80 เท่าของรายได้ในปี 2537 เป็น 203,940 บาทต่อครัวเรือน หรือ 7.11 เท่าในปี 2547 และมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ แต่กระนั้นก็ยังไม่ค่อยน่า ห่วงมากนัก เพราะส่วนหนึ่งเป็นหนี้ที่เกิดจากการบริโภคและการซื้อทรัพย์สิน

แต่สิ่งที่น่าห่วงที่สุดในสายตาของ ดร.ธนวรรธน์ คือ สถานการณ์หนี้บัตรเครดิตของคน ไทยที่นับวันจะยิ่งสูงขึ้น เนื่องจากสถาบันการเงินต่างๆ ที่ออกบัตรเครดิตต่างเร่งหาลูกค้าบัตรเครดิต เพื่อทำยอดที่ได้รับมอบหมายมาจากส่วนกลาง ส่งผลให้ปัจจุบันจำนวนบัตรเครดิตมีสูงถึง 8,648,100 ใบ แบ่งเป็นบัตรเครดิตที่ธนาคารพาณิชย์ไทยเป็นผู้ออก จำนวน 3,163,600 ใบ บัตร เครดิตที่ธนาคารพาณิชย์ต่างประเทศในประเทศไทยเป็นผู้ออก จำนวน 965,434 ใบ และบริษัท ประกอบธุรกิจบัตรเครดิต จำนวน 4,519,066 ใบ

จากการสำรวจข้อมูลล่าสุด ในปี 2548 พบว่า ผู้ที่ถือครองบัตรเครดิตต่อรายลดลงจากปี 2547 ระดับ NPL ของบัตรเครดิตในปี 2545-2547 ก็ยังอยู่ในระดับที่ไม่สูงมาก อยู่ที่ร้อยละ 4.0-3.4 และ 2.9 ของหนี้บัตรเครดิตทั้งหมด แต่เมื่อพิจารณาถึงสถานการณ์การถือครองบัตรเครดิตต่อบุคคล ในปี 2547-2548 พบว่าจำนวนบัตรโดยเฉลี่ยในการถือของประชาชนลดลง โดยปี 2547 ตัวเลขอยู่ที่ 4.2 ใบ ต่อคน และในปี 2548 ตัวเลขลดลงเหลือเพียง 2.8 ใบต่อคน ส่วนใหญ่คนไทยจะถือครอง บัตรเครดิตประมาณ 1-3 ใบต่อคน สูงสุดคือ 21 ใบ/คน

อย่างไรก็ตาม ถึงแม้ว่าจำนวนบัตรเครดิตที่ถือโดยเฉลี่ยต่อคนนั้นจะมีแนวโน้มที่ลดลง แต่ สิ่งที่ต้องติดตามอย่างใกล้ชิดคือการใช้บัตรเครดิตที่มีการใช้ในลักษณะการเบิกเงินสดล่วงหน้าเพิ่ม ขึ้นในสัดส่วนที่มากขึ้น จากร้อยละ 18.9 ในปี 2547 เป็นร้อยละ 32.4 ในปี 2548 สะท้อนให้เห็นว่า กลุ่มตัวอย่างมีพฤติกรรมในการใช้บัตรเครดิตเพื่อการก่อหนี้มากยิ่งขึ้น อีกประเด็นหนึ่งที่น่าสนใจ คือ ระดับรายได้ของผู้ถือบัตรเครดิตที่น้อยกว่า 30,000 บาท จะมีโอกาสในการเกิดหนี้บัตรเครดิตได้ สูงกว่ากลุ่มที่มีรายได้สูง นอกจากนั้นแล้ว ศูนย์พยากรณ์เศรษฐกิจและธุรกิจ มหาวิทยาลัยหอการค้าฯ ยังได้สำรวจความคิดเห็นของผู้ใกล้ชิดกับผู้ใช้บัตรเครดิตอีกส่วนหนึ่ง ซึ่งส่วนใหญ่มีความเห็น ว่าภาระหนี้ของผู้ถือบัตรเครดิตมีแนวโน้มที่เพิ่มขึ้น และเมื่อถามถึงสถานการณ์หนี้บัตรเครดิต และ หนี้ครัวเรือนน่าเป็นห่วงเพียงใด กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เห็นว่าทั้งหนี้บัตรเครดิตและหนี้ครัว เรือน ของไทยน่าเป็นห่วง โดยเฉพาะในอนาคต 3 ปีข้างหน้า

LIRT

โดยสรุปนี้บัตรเครดิตเป็นสถานการณ์ที่กลุ่มตัวอย่างมีความกังวล และวิตกว่าจะส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจและสังคมในปัจจุบันและอนาคตแต่ถึงกระนั้นยังไม่มีข้อมูลใดที่ชี้ชัดว่า ปัญหาหนี้บัตรเครดิตจะก่อให้เกิด NPL เพิ่มมากขึ้น และเป็นปัญหามากต่อระบบการเงินโดยรวม

ที่มา : <http://www.nidambe11.net/ekonomiz/2005q2/article2005may30p6.htm>

ศูนย์วิชาการ

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

บัตรเครดิต บัตรคุณประโยชน์ หรือก่อนั้นในครัวเรือน

มติชน วันที่ 8 มิถุนายน 2548

โดย พ.ต.อ.สุรเชษฐ ชีรวินิจ ส่วนวิชากฎหมาย โรงเรียนนายร้อยตำรวจ

ในยุคที่มนุษย์เรายังไม่รู้จักใช้เงิน การได้มาซึ่งสิ่งอำนวยความสะดวกหรือสิ่งยังชีพกระทำด้วยวิธีการแลกเปลี่ยนเท่านั้น ต่อเมื่อมีการคิดค้นสื่อกลางที่นำมาใช้ในการแลกเปลี่ยนเพื่อให้เกิดความสะดวก "เงินตรา" ก็เป็นสื่อกลางที่มนุษย์เรานำมาใช้จนทุกวันนี้

อย่างไรก็ตาม เงินตราก็มีการพัฒนาเปลี่ยนแปลงรูปแบบต่างๆ เพื่อความสะดวกขึ้นอีกรวมทั้งความปลอดภัยในการพกพา และความปลอดภัยจากการที่จะถูกปลอมแปลงด้วย

โชว่าเงินตราที่เราใช้อยู่ทุกวันนี้ จะสะดวกและปลอดภัยที่สุด ในปี พ.ศ.2547 ที่ประเทศสหรัฐอเมริกาที่มีคนคิดค้นสื่อกลางอีกรูปแบบหนึ่งสามารถนำมาใช้แทน "เงินตรา" ได้อย่างดี และได้รับความนิยมอย่างแพร่หลายกันทั่วโลกและรู้จักกันในรูปแบบของ "บัตรรอนกประสงค์"

บัตรเครดิตสามารถให้ทั้งความสะดวกในการพกพาและปลอดภัยต่อการถูกโจรกรรมกับผู้ถือบัตรได้มากกว่า "เงินตรา" และใช้แทนเงินสดได้ไม่ต่างไปกว่าเงินตรา บัตรเครดิตยังแสดงฐานะทางการเงินที่น่าเชื่อถือให้กับผู้ถือบัตรได้อีกด้วย

นอกจากนี้ในประการที่เงินตราไม่มีก็คือ บัตรเครดิตสามารถมีเงินงอกเงยขึ้นจากการซื้อสินค้าด้วย เช่น การได้รับส่วนลดจากการใช้บัตรที่ผู้ออกบัตรเสนอให้ การได้ของขวัญของสมนาคุณจากการใช้บัตรหรือดอกเบี้ยที่เกิดขึ้นในขณะที่ยังไม่ถูกหักบัญชีหรือครบกำหนดชำระเงิน

บัตรเครดิตมิใช่เพียงให้ประโยชน์กับผู้ถือบัตรเท่านั้น ผู้ที่ได้ประโยชน์อีกรายก็คือร้านค้า แม้ว่าร้านค้าจะต้องเสียค่าธรรมเนียมในการรับบัตรเครดิตบ้าง แต่เมื่อเทียบกับการได้ขายสินค้าผ่านบัตรเครดิตแล้ว เรียกว่าคุ้มยิ่งกว่าคุ้ม เพราะทำให้ผู้ที่ไม่ได้พกเงินสดติดตัวมาเพียงพอสสามารถจับจ่ายซื้อสินค้าและบริการได้ และโดยเฉพาะอย่างยิ่งในปัจจุบันร้านค้าที่ไม่รับบัตรเครดิต ก็ยากที่จะขายสินค้าได้ เพราะประชาชนส่วนใหญ่นิยมใช้บัตรเครดิตแทนเงินกันมากขึ้น

แต่ผู้ที่ได้ประโยชน์มากที่สุดก็คือ ผู้ออกบัตรเครดิต ซึ่งมีทั้งที่เป็นธนาคารพาณิชย์หรือไม่ใช่ธนาคาร(non bank) ประโยชน์ที่เกิดขึ้นมาจาก ค่าธรรมเนียมการใช้บัตรเครดิตที่เรียกเก็บจากผู้ถือบัตร ค่าธรรมเนียมการรับบัตรเครดิตที่ได้จากร้านค้า ค่าปรับที่เรียกเก็บจากผู้ถือบัตร รวมทั้งดอกเบี้ยผิคนัดที่เกิดจากผู้ถือบัตรไม่ชำระหนี้ตามกำหนดเวลา

จะเห็นได้ว่า ไม่ว่าผู้ถือบัตร ร้านค้าที่รับบัตร และธนาคารหรือบริษัทที่ออกบัตรเครดิต ต่างก็ได้ประโยชน์จากสิ่งที่เราเรียกว่า "บัตรเครดิต" กันทั้งนั้น สิ่งที่เห็นได้อย่างชัดเจนก็คือการแข่งขัน

LIRT

กันหาลูกค้าผู้ถือบัตรของผู้ออกบัตร มีทั้งหยิบยื่นประโยชน์ให้ ไม่ว่าจะเป็นการยกเว้นค่าธรรมเนียมแรกเข้า ของขวัญ รางวัลที่ให้กับผู้ถือบัตรเมื่อได้ใช้บัตรซื้อสินค้าถึงจำนวนและวงเงินที่กำหนด

นั่นคือมุมมองที่เห็นในส่วนของประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากบัตรเครดิต ในอีกมุมมองหนึ่งที่เราเห็นก็คือ ความเสียหายหรือภัยที่เกิดขึ้นจากบัตรเครดิต ต้องยอมรับว่าจะอะไรที่มีประโยชน์มาก ก็มีภัยอย่างมหันต์เช่นกัน

สำนักวิชาการ

พิษภัยประการแรกที่เกิดขึ้นก็คือ ภัยที่เกิดขึ้นจากการก่ออาชญากรรมกับบัตรเครดิต เช่นการขโมยบัตร ขโมยข้อมูลในบัตรเครดิต การปลอมแปลงบัตรเครดิตของผู้อื่นแล้วนำไปใช้ ซึ่งพฤติกรรมเช่นนี้ถือว่าเป็นอาชญากรรมทางเศรษฐกิจและการเงิน เป็นภัยร้ายแรงต่อระบบเศรษฐกิจเป็นอย่างมาก ยิ่งก่อให้เกิดความสูญเสียทั้งผู้ออกบัตร ร้านค้า และผู้ถือบัตร ในแต่ละปีคิดเป็นมูลค่ามหาศาลทีเดียว

ในเรื่องของอาชญากรรมบัตรเครดิต ผู้ออกบัตรก็พยายามอย่างเต็มที่ที่จะป้องกันการปลอมแปลงบัตรเครดิต ด้วยการนำเอาแถบรหัสแม่เหล็กซึ่งเป็นข้อมูลส่วนตัวของผู้ถือบัตรฝังลงในบัตรเครดิต แต่ก็ไม่สามารถป้องกันได้ บัตรเครดิตปลอมยังมีให้เห็นกันตลอด

เคยมีผู้ออกบัตรรายหนึ่งทำเป็นหนังสือแจ้งกับผู้ถือบัตรของตนเองว่า ขอยกเลิกบัตรเครดิตที่ถือเพื่อออกบัตรให้ใหม่ เหตุผลเป็นเพราะผู้ถือบัตรนำบัตรไปใช้ซื้อสินค้าที่ประเทศเพื่อนบ้านประเทศหนึ่ง และเชื่อว่าบัตรเครดิตที่นำไปใช้ ถูกก๊อปปี้รหัสไปเรียบร้อยแล้ว ก็ลองคิดดูซิว่า เมื่อผู้ถือบัตรไม่กล้าใช้บัตรในประเทศดังกล่าว โอกาสที่จะขายสินค้าได้ และโอกาสที่จะได้เงินตราต่างประเทศ จะหมดไปเท่าใด

จนในที่สุด วงการบัตรเครดิตก็มีความเห็นว่าจะฝังชิปลงในบัตรเครดิตเพื่อป้องกันการปลอมแปลง ก็ไม่รู้ว่าจะป้องกันได้แค่ไหน ก็ต้องรอดูกันต่อไป

ภัยประการต่อมาก็คือ เมื่อบัตรเครดิตสามารถใช้แทนเงินสดได้ บัตรเครดิตก็จะเป็นตัวกระตุ้นให้ผู้ถือบัตรเกิดความกล้าและอยากที่จะซื้อ กระตุ้นให้ผู้ถือบัตรเกิดความสุรุ่ยสุร่ายใช้จ่ายเกินตัว หากผู้ถือบัตรไม่สามารถยับยั้งั้งใจได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ที่ถือบัตรเครดิตหลายๆ ใบ ปัญหาที่ตามมาก็คือเกิดหนี้สินล้นพ้นตัว สร้างความเดือดร้อนให้กับครัวเรือนเพราะค่าปรับและดอกเบี้ยทำให้ผู้ถือบัตรต้องแบกภาระหนี้สินเกินกว่าเงินต้นหลายเท่า เมื่อมีปัญหาการชำระหนี้ก็ต้องหันไปกู้เงินนอกระบบมาใช้คืน ปัญหานี้นอกระบบก็ตามมาอีก ซึ่งจะรุนแรงกว่าเก่ามากนั่นก็คือความเสียหายในด้านของผู้ถือบัตร

เมื่อผู้ถือบัตรไม่สามารถชำระหนี้ได้ ผลกระทบย่อมหนีไม่พ้นผู้ออกบัตร เพราะได้ชำระหนี้ให้กับร้านค้าไปก่อนแล้ว เมื่อการเรียกเก็บไม่เป็นผล ผู้ออกบัตรก็ต้องว่าจ้างให้ทนายความฟ้องเป็นคดีต่อศาล และต้องว่าจ้างคนติดตามทวงหนี้ต่อไป ซึ่งเป็นค่าใช้จ่ายทั้งสิ้น

LIRT

ข้อมูลจากธนาคารแห่งประเทศไทยรายงานยอดคงค้างสินเชื่อบัตรเครดิต ไตรมาส 1 ปี พ.ศ.2548 ว่า ธนาคารพาณิชย์ไทยมียอดคงค้าง 44.5 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากไตรมาส 1 ปี พ.ศ.2547 จำนวน 17.18 ล้านบาท

ธนาคารพาณิชย์ต่างชาติ มียอดหนี้ค้างชำระ 23.02 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากไตรมาส 1 ในปี พ.ศ.2547 เป็นเงิน 16.18 ล้านบาท

และนอนแบงก์ 51.08 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากไตรมาส 1 พ.ศ.2547 เป็นเงิน 28.91 ล้านบาท

ในขณะที่รายงานเมื่อวันที่ 31 มีนาคม 2548 ระบุว่ามียอดคงค้างสินเชื่อคงค้างรวม 148,581-ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากไตรมาสที่แล้ว 124.91 ล้านบาท

จุดมุ่งหมายของการออกบัตรเครดิตคือ ความไว้วางใจของผู้ออกบัตรต่อผู้ถือบัตรว่าจะอยู่ในระดับใด โดยมีวงเงินเป็นตัวกำหนดและจะกำหนดด้วยชนิดของบัตร ทั้งนี้ ก็เพื่อให้ผู้ถือบัตรไม่ต้องพกเงินเป็นจำนวนมากโดยผู้ออกบัตรจะเป็นผู้ทำหน้าที่ชำระเงินค่าสินค้าและบริการให้ก่อน และเมื่อครบรอบบัญชีผู้ถือบัตรก็ต้องชำระให้กับผู้ออกบัตร เป็นวงจรรยอยู่อย่างนี้ โดยมิได้มีความประสงค์ให้ผู้ถือบัตรต้องใช้จ่ายเงินเกินตัว

แต่พฤติกรรมที่เกิดขึ้นในขณะนี้ก็คือทุกผู้ออกบัตรไม่ว่าจะเป็นธนาคารพาณิชย์ไทย ธนาคารพาณิชย์ต่างประเทศ หรือผู้ออกบัตรที่ไม่ใช่ธนาคาร(non bank) ต่างพยายามส่งพนักงานออกไปชักชวนสนับสนุนให้มีการถือบัตรเครดิตของตนเอง โดยไม่คำนึงว่าผู้ที่ไปชักชวนนั้นจะถือบัตรอยู่แล้วหรือไม่ ก็ไป พร้อมทั้งแข่งขันกันให้ของสมนาคุณ

โดยปกติการให้สินเชื่อของธนาคาร จะมีหลักประกันที่คุ้มกับหนี้ แต่ในขณะที่เดียวกันการให้ลูกค้าผ่อนชำระ ธนาคารหรือสถาบันการเงินจะไม่ยอมให้ลูกค้าผ่อนชำระเกินกว่าร้อยละ 30 ของรายได้ ดังนั้น ธนาคารหรือสถาบันการเงินจะรับรู้และเข้าใจในฐานะของลูกค้าเป็นอย่างดี โอกาสที่หนี้จะสูญก็เป็นไปได้ยาก เนื่องจากรายได้ของลูกค้าสามารถชำระหนี้ได้และคงไม่ยอมให้หลักประกันถูกยึด กรณีเช่นนี้ถึงแม้หนี้จะสูญก็เป็นส่วนน้อย

แต่หนี้บัตรเครดิตไม่เป็นเช่นนั้น การออกบัตรเครดิตของธนาคารและที่ไม่ใช่ธนาคารเป็นเรื่องที่ผู้ออกบัตรหยิบยื่นเครดิตให้ผู้ถือบัตรนำไปใช้ซื้อสินค้าและบริการก่อน โดยที่ผู้ออกบัตรมิได้มีหลักประกันแต่อย่างใด ผู้ถือบัตรสามารถมีเครดิตซ้ำซ้อนจากผู้ออกบัตรหลายราย ในขณะที่ความสามารถในการชำระหนี้คงมีเพียงเท่าเดิม

เช่นผู้ถือบัตรรายหนึ่งมีวงเงินบัตรเครดิต 2 แสนบาท แต่การที่มีบัตรเครดิตถึง 10 ใบ ทำให้สามารถมีวงเงินได้ถึง 2 ล้านบาท นี่คือการผิดพลาดของผู้ออกบัตรที่มีส่วนในการกระตุ้นให้มีการสร้างหนี้เกินกว่าฐานะโดยไม่มี ความจำเป็น

LIRT

คงต้องยอมรับว่าบัตรเครดิตมีความจำเป็นสำหรับผู้มีรายได้ในระดับหนึ่ง และก็คงไม่มีความจำเป็นที่จะต้องถือเกินกว่า 1 ใบ แต่ปัญหาที่เกิดขึ้นในขณะนี้คือ ผู้ถือบัตรจำนวนมากถือบัตรคนละหลายๆ ใบ บางรายมีบัตรเครดิตถึง 10 ใบ ซึ่งจากการสำรวจเมื่อเร็วๆ นี้ คนไทยถือบัตรเฉลี่ยคนละ 1.3 ใบ

การออกบัตรเครดิตคงจะต้องนำหลักการของการให้สินเชื่อของสถาบันการเงินมาปรับใช้ดูบ้าง การออกบัตรเครดิตให้กับผู้ถือบัตรรายใดรายหนึ่ง ไม่ว่าจะเป็นรายเดียวหรือหลายรายออกให้เครดิตของผู้ถือบัตรน่าจะอยู่ที่วงเงินตามฐานะของผู้ถือบัตรไม่ว่าจะถือกี่ใบก็ตาม เช่น ผู้ถือบัตรมีรายได้เดือนละ 30,000 บาท ผู้ออกบัตรรายแรกอาจให้เครดิตในวงเงินถึง 5 เท่า คือ 150,000 บาท ซึ่งถือว่าเป็นปกติของธุรกิจบัตรเครดิต แต่ที่ไม่ปกติก็คือผู้ถือบัตรรายต่อๆ มา อาจได้ถึง 5 ราย ก็ให้เครดิตเช่นเดียวกันคือ 5 เท่า ทำให้ผู้ถือบัตรมีเครดิตสูงถึง 30 เท่าของเงินเดือน อย่างนี้ไม่ปกติแน่

ถึงเวลาแล้ว ที่ธนาคารหรือไม่ใช่ธนาคารที่ทำหน้าที่ออกบัตรเครดิต ควรจะต้องกลับมาใช้ข้อมูลของลูกค้าร่วมกัน และช่วยกันจำกัดมิให้ลูกค้ามีเครดิตเกินตัว เพราะเครดิตที่ให้มากเกินไปนั้นไม่ต่างกับการยื่นภัยพิบัติให้กับผู้ถือบัตร ซึ่งจะเชื่อมโยงไปถึงความเสียหายต่อครัวเรือน ต่อระบบสังคม และระบบเศรษฐกิจของประเทศด้วย

หน้า 7

ที่มา: <http://www.matichon.co.th/matichon>

“นักช้อป”ยุคนี้ใช้บัตรเครดิตต้องระวัง! (1) แนวโน้มการทุจริตปลอมแปลงบัตรเริ่มสูงขึ้น

เดลินิวส์ (Th) วันที่ 9 มิถุนายน 2548

ถือเป็นภัยคุกคามที่ไม่อาจมองข้ามได้ของผู้ที่มีบัตรเครดิตไว้ใช้เพื่ออำนวยความสะดวกในการจับจ่ายใช้สอย เมื่อมีการรายงานว่าแก๊งปลอมบัตรเครดิตจากต่างชาติเริ่มเข้ามาอาละวาดในประเทศไทยมากขึ้น จนทำให้ยอดการทุจริตบัตรเครดิตที่ออกโดยสถาบันการเงินในไทย มีตัวเลขเพิ่มสูงขึ้นอย่างมากในช่วง 1-2 ปีที่ผ่านมา

ในปัจจุบันต้องยอมรับว่าประเทศไทยมีการใช้บัตรเครดิตกันอย่างแพร่หลาย เนื่องจากบัตรเครดิตถือเป็นเครื่องมือในการชำระเงินที่ช่วยอำนวยความสะดวกให้กับผู้ถือบัตรไม่จำเป็นต้องพกเงินสดจำนวนมาก ๆ ในการซื้อสินค้าขณะนี้มีผู้ถือบัตรเครดิตในประเทศไทยจำนวนประมาณ 8.8 ล้านใบ ซึ่งในอนาคตคาดว่าจะเพิ่มสูงขึ้นอีกตามอัตราการเติบโตของตลาดบัตรเครดิตที่ผู้ประกอบการยังคงมีการแข่งขันกันหาลูกค้าใหม่ ๆ อย่างต่อเนื่องอย่างไรก็ตาม การทุจริตบัตรเครดิตในประเทศไทยที่สูงขึ้นนั้น ส่วนหนึ่งเป็นผลมาจากการที่ธนาคารกลางของประเทศมาเลเซียได้ให้สถาบันการเงินผู้ออกบัตรในประเทศเปลี่ยนบัตรเครดิตที่เป็นแถบแม่เหล็กมาเป็นบัตรเครดิตที่ติดชิพการ์ดทั้งหมดทั้งนี้เพื่อป้องกันการทุจริตบัตรเครดิตของมิจาชีพที่แพร่ระบาดอย่างหนักจนสร้างความเสียหายให้กับผู้ถือบัตรและผู้ประกอบการธุรกิจบัตรเครดิตในแต่ละปีคิดเป็นเม็ดเงินจำนวนไม่น้อยซึ่งที่ผ่านมาผู้ประกอบการธุรกิจบัตรเครดิตของไทยถึงกับต้องออกโรงเตือนลูกค้าให้ระมัดระวังในการนำบัตรเครดิตไปใช้ในประเทศมาเลเซีย และผู้ประกอบการบางรายถึงขั้นเปลี่ยนบัตรเครดิตใหม่ให้ลูกค้าทันทีเมื่อมีการนำไปรูดซื้อสินค้าและบริการในมาเลเซียทั้งนี้เพื่อความสบายใจของลูกค้าและสถาบันการเงินที่เป็นผู้ออกบัตรเอง ในการป้องกันการทุจริตที่อาจเกิดขึ้นได้ !? การปิดประตูไม่ให้แก๊งมิจาชีพเหล่านี้หากินได้เหมือนเดิม ทำให้ขบวนการปลอมบัตรเครดิตเหล่านี้เดินทางเข้ามาทำการทุจริตในประเทศไทยมากขึ้น เนื่องจากบัตรเครดิตในประเทศไทยส่วนใหญ่ยังเป็นบัตรที่เก็บข้อมูลในแถบแม่เหล็กอยู่อย่างไรก็ตาม มีรายงานว่าในไตรมาสแรกของปีนี้ยอดการทุจริตบัตรเครดิตในไทย มีจำนวนมากถึง 80-90 ล้านบาท ซึ่งเป็นอัตราที่สูงมากเมื่อเทียบยอดทุจริตรวมในปี 2547 ที่มีจำนวนประมาณ 250 ล้านบาท และในปี 2546 ที่มียอดทุจริตเพียง 30-40 ล้านบาทเท่านั้นนายสมบูรณ์ ครบธีรนนท์ ผู้จัดการ วิชา อินเทอร์เน็ต ประจำประเทศไทย ให้สัมภาษณ์ถึงเรื่องการทุจริตบัตรเครดิตว่า แนวโน้มการทุจริตบัตรเครดิตที่เกิดขึ้นในประเทศไทยสูงขึ้นจริง แต่ก็ไม่ได้มีมูลค่ามากเมื่อเทียบกับประเทศอื่น ๆ หรือเทียบกับค่าเฉลี่ยในภูมิภาค อย่างไรก็ตาม แนวโน้มการทุจริตที่เพิ่มมากขึ้นนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและผู้ถือบัตร ต้องให้ความสนใจและเริ่มดำเนินการกับเรื่องนี้มากขึ้นเพราะหากให้การทุจริตยังสูงอย่างต่อเนื่อง ก็จะส่ง

LIRT

ผลเสียต่อธุรกิจและเศรษฐกิจได้“หากการทุจริตบัตรเครดิตเพิ่มมากขึ้นจะส่งผลเสียต่อธุรกิจ เพราะผู้บริโภคเกิดความไม่มั่นใจ ซึ่งที่ผ่านมาความเสียหายที่เคยเกิดขึ้นกับบางประเทศที่มีการ ทุจริตบัตร เครดิตสูงนั้น ทำให้เกิดผลเสียต่อภาพลักษณ์ รวมไปถึงเศรษฐกิจของประเทศเนื่องจากต้องสูญเสีย รายได้ที่ควรจะได้ไป เพราะนักท่องเที่ยวเกิดความไม่มั่นใจในการใช้บัตรเครดิต” นายสมบูรณ์ กล่าวผู้จัดการ วิซ่า อินเทอร์เน็ตเนชั่นแนล ประจำประเทศไทย กล่าวต่อว่า ตอนนี้อย่างไม่มีสัญญาณว่าการ ทุจริตบัตรเครดิตในเมืองไทยอยู่ในขั้นที่น่าเป็นห่วง แต่หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทั้งผู้ออกบัตร สถาบัน การเงิน รวมถึงเจ้าหน้าที่ของรัฐ ก็ไม่ได้นิ่งนอนใจ ได้ร่วมมือกันทำงาน อย่างเต็มที่เพื่อป้องกันการ ทุจริตที่เกิดขึ้นสำหรับวิธีการปลอมแปลงบัตรเครดิตนั้นกลุ่มมิจฉาชีพจะใช้เครื่องสกินเมอร์ (Skim mer) ซึ่งมีขนาดเล็กในการดูดข้อมูลจากแถบแม่เหล็กบนบัตรเครดิต แล้วนำข้อมูลดังกล่าวไปใส่ใน บัตรเครดิตปลอมที่ทำขึ้นใหม่ ซึ่งสามารถนำไปใช้ได้เหมือนบัตรจริงและเวลาที่ผู้ถือบัตร เครดิตส่วนใหญ่จะถูกคัดลอกข้อมูลไป คือตอนที่ซื้อสินค้าไม่ว่าจะเป็นในประเทศหรือออกไปต่าง ประเทศ แล้วให้บัตรกับร้านค้าไปรูดทำรายการเพื่อชำระค่าสินค้าและบริการ ซึ่งถ้าหากร้านค้าหรือ พนักงานของร้านค้านั้นได้ร่วมมือกับแก๊งปลอมบัตรเครดิตในการขโมยข้อมูลในแถบแม่เหล็กทำ ให้เจ้าของบัตรเครดิตไม่สามารถล่วงรู้เลยว่าบัตรของตนเองได้ถูกคัดลอกข้อมูลไปแล้ว เพราะส่วน ใหญ่เมื่อผู้ถือบัตรซื้อสินค้าหรือบริการจากร้านค้าก็จะให้บัตรกับพนักงานนำไปรูดทำรายการกับ เครื่องรับบัตรซึ่งจะตั้งอยู่อีกบริเวณหนึ่งในร้านค้า ซึ่งช่วงนั้นจะถูกแอบขโมยข้อมูลได้ง่ายแต่เจ้า ของบัตรจะรู้ตัวอีกทีก็เมื่อมีใบแจ้งรายการการใช้จ่ายมา ซึ่งจะมีรายการใช้จ่ายซื้อสินค้าที่แปลก ๆ และเจ้าของบัตรไม่ได้ใช้จ่าย โดยรายการที่ถูกทุจริตส่วนใหญ่จะเป็นการซื้อของที่มีมูลค่าสูง ๆ อาทิ ทองรูปพรรณ เครื่องใช้ไฟฟ้า โทรศัพท์มือถือ ฯลฯ ทั้งนี้การทุจริตหรือปลอมแปลงบัตรเครดิตถือเป็นอาชญากรรมทางเศรษฐกิจที่ได้สร้างความเสียหายกับผู้ถือบัตร ผู้ประกอบการธุรกิจบัตรเครดิต รวมไปถึงเศรษฐกิจของ ประเทศ ในแต่ละปีคิดเป็นมูลค่าหลายล้านบาท